

1534

התקשרות



jem 310465 .

התועדות, יט כלסו תשכ"ד

**ללכת בדרכו של הרבי הריי"צ
– לעסוק בחינוך על טהרת הקודש / מכתב מבואר**

למה יש נקודה ב"מודה אני"? סיפור שמבטל קושיות / התועדות עם הרבי

בשבת קודש יחול היום הגדול והקדוש י' שבט, יום ההילולא של הרבי הריי"צ ותחילת נשיאותו של הרבי. במדור לוח חב"ד הבאנו בפירוט את המנהגים לערב שבת ושבת, ובמדור המכתבים הבאנו שני מכתבים של הרבי על ענייניו של יום. במדור ההתוועדות, הבאנו קטע מהתוועדות י' שבט שבו הרבי מלמד הוראה מסיפור שסיפר הרבי הריי"צ על 'הנקודה היהודית'.

ולענייני הפרשה. השיעור בלקוטי שיחות נוגע בירידה של הקדוש ברוך הוא למצרים בחצות הלילה להכות את המצרים במכת בכורות, ומחדש חידוש גדול על המטרה והצורך בירידה הזו - ומלמד גם אותנו על עבודתנו עם הזולת. המאמר במדור אור וחיות עוסק באופן עבודת השם בגלות, ערב הגאולה.

לסיום נזכיר את דברי הרבי על הרבי הריי"צ, ש"עיקר השתדלותו הייתה בעשיית בעלי תשובה, ולזה התמסר כל ימיו. עלינו לזכור שצריכים אנו לילך בדרכו, באותה דרך שסלל עבורנו, כי כאשר הולכים באותה הדרך אין מתנענעים, אפילו כאשר עוברים ב"מים הזידונים", ואפילו כשהולכים בעיניים עצומות, מכיוון שהולכים בדרך שסלל הרבי".

03 סיפור שסיפר הרבי הריי"צ על אביו בעת ילדותו, מלמד אותנו מסר חשוב: הקדוש ברוך הוא הכניס בכל אחד מאיתנו 'נקודה יהודית', שנמצאת בנו בכל מצב ותפקידנו הוא להביא אותה אל מציאות חיינו ואל העולם שסביבנו

• התוועדות עם הרבי

04 מכת הבכורות היא חלק מרכזי וחשוב בסיפור יציאת מצרים. למעשה, על שם ההתרחשות במכת בכורות נקרא חג הפסח כולו - לציון הפסיחה והדילוג על בתי בני ישראל. מתברר כי אותו 'דילוג' אלוקי מבטא את האהבה האיסוסית של השם לעם ישראל • **שיעור**

בלקוטי שיחות

11 לפנינו שני מכתבים של הרבי בנושא יום ההילולא י' שבט. המכתב הראשון נשלח לסופר אליעזר שטיינמן, שלצורך כתיבת סדרת ספרים על תולדות החסידות ערך תחקיר עומק על משנת החסידות ובעקבות זאת נוצר קשר קרוב בינו לבין הרבי. המכתב השני ממוען "לאנ"ש ולכל המתעסקים בהפצת היהדות, התורה ומצוותיה, בתוככי כל חובבי תורה ומצוה", ועוסק בשליחות החינוכית של הרבי הריי"צ שאותה יש להמשיך ולפתח.

מכתב מבואר

13 בפרשת בוא אנו קוראים על רגעי הגלות האחרונים ועל גאולת בני ישראל ממצרים. הדברים מזכירים לנו מיד את ימינו אלה, ימי הגלות האחרונים, בהם אנו עומדים כפסע לפני צאתנו מהגלות בפעם האחרונה, בקרוב ממש. המאמר "**קול דודי**" של הרבי הריי"צ משרטט את משמעות הגלות והגאולה, בדגש על 'עבודת השם' הנדרשת בתקופתנו אנו - כשהציר המרכזי הוא צמד המידות "נצח והוד", התכונות המאפיינות ביותר את העבודה הרוחנית בזמננו • **אור וחיות**

עת לדעת - 17 • לוח חב"ד - 19 • שניים מקרא ואחד תרגום - 21 • זמנים ושיעורי השבוע - 32



צעירי אגודת חב"ד באה"ק ת"ו
י"ר: הרב יוסף יצחק הכהן אהרונוב
עורך: שלום בלוי

מו"ל: המרכז לעזרי שליחות, ת"ד 1122 כפר חב"ד

ISSN 7474-0793 • 6084000 • גיליון 1534

לתגובות, הערות וחומרים לפרסום: HitkashrutEdit@gmail.com

התמונות מפורסמות באדיבות חברת JEM ותודתנו נתונה להם

התקשרות

קונטרס שבועי לאנ"ש חסידי חב"ד
לחיזוק ההתקשרות ל"ק אדמו"ר רבי
מנחם מענדל בהרה"ק רלו" מליובאוויטש
צוקללה"ה נבג"מ ז"ע

להיות מ'הנקודה' שבתוכנו

(מהתוועדות י שבט תשכ"ג – תורת מנחם, כרך לו, עמוד 116)

[אדמו"ר הרי"צ] סיפר אודות אביו [אדמו"ר הרש"ב], [סיפור שאירע] בהיותו בן תשע שנים ומחצה לערך, ואחיו הגדול, הרז"א [רבי זלמן אהרן], היה אז בן אחת עשרה שנים.

פעם בלכתם ל"חדר", שאל הרז"א [את אדמו"ר הרש"ב]: מדוע ב"מודה אני" יש נקודה לאחר יתבת [המילה] "בחמלה", לפני "רבה אמונתך"? והשיב [אדמו"ר הרש"ב]: **כל עניינו של "רבה אמונתך" היא הנקודה, וכל העניין הוא ש'הנקודה' תתפשט...**

אמירת "מודה אני" היא בתחילת היום, תיכף כשניעור משנתו, לפני קיום איזו מצווה או לימוד התורה, ואפילו לפני נטילת ידיים. ובכן: כל אחד מישראל, אפילו 'הודי של מודה אני', שבמשך כל שנותיו עד עתה לא הייתה לו שייכות לא לתורה ולא למצוות, ועד שאפילו לא נטל ידיו - יש אצלו "נקודה".

ונקודה זו קשורה עם "מלך חי וקיים שהחזרת בי נשמת". אין הדבר תלוי בו, אלא הקדוש ברוך הוא הכניס בו את 'הנקודה'. וזאת, לא כדי שיתייסר חס ושלום, וכסגנון העולם [האמירה הרווחת]: "קשה להיות יהודי", אלא "בחמלה". כיוון שהקדוש ברוך הוא מרחם עליו, ורוצה לתת לו כל טוב ואושר אמיתי גם בחיים הגשמיים כפשוטם, הרי הוא נותן לו את 'הנקודה'.

ולכאורה, מהי התועלת של 'הנקודה', כאשר אין לו שום דבר בשביל לנצל את 'הנקודה', שהרי אינו יודע מה כתוב בתורה ובמה מתבטא עניינה של מצווה? - הנה המענה על זה [הוא] "רבה אמונתך". האמונה בקדוש ברוך הוא, שישנה אצל כל אחד מישראל, נעשית ההתחלה שעל ידי זה תתפשט 'הנקודה' בכל הגוף, להיות מזה קיום רמ"ח מצוות עשה [ו]שמירת שס"ה מצוות לא תעשה.

וזהו גם המענה לכל אלו שמשלים את עצמם שיש להם קושיות, והקושיות מבלבלות אותם ממילוי שליחותם בעולם. הנה על זה אומרים להם:

באיזה אופן שיהיה, הרי "לא יידח ממנו נידח". כיוון שהקדוש ברוך הוא הכניס בו נשמה, [שהיא] "חלק אלקה ממעל ממש", שזוהי נקודת היהדות, ו"בחמלה".

הקושיה יכולה רק לבלבל ולהקשות על העבודה, אבל אין לה מציאות. צריכים אומנם להתייגע להסיר ולתרץ [את] הקושיה, אבל אינך מחויב לתרץ את כל הקושיות, שכן, באופן כזה לא יישאר לך זמן לחיות... כיוון שתצטרך לנצל את כל הזמן כדי לתרץ את הקושיות שיעמיד היצר הרע!

כל יהודי צריך לדעת שיש עליו "מלך חי וקיים", ומצד ה"חמלה" שלו [הוא] הכניס את נקודת היהדות בכל אחד מישראל בתוכו פנימה, וציווה אותו לעמוד ולהתפלל - באופן [כזה] שעל ידי התפילה תתפשט נקודת היהדות בכל מציאותו, ואחר כך תומשך בחלקו בעולם, ועד שגם בעולם שמסביבו יהיה מואר.

ובאופן [כזה] ש[אותה] 'נקודה' תגיע עד למטה מעשרה טפחים [למציאות הגשמית], למלא שם את השליחות לעשות מהעולם דבר חי, על ידי זה שלומדים בו "תורת חיים", ומקיימים בו מצוות עליהן נאמר "וחי בהם".

וכאשר מקיימים שליחות זו מתוך שמחה וטוב לבב, כדרישת תורת החסידות, הרי זה מתמלא במהירות יותר, באופן טוב ועמוק יותר, ומתוך תענוג יותר.

שיעור בלקוטי שיחור

"אני יוצא" או "ועברתי"

בפרשת בוא אנו קוראים על אחד הרגעים החשובים והמכוננים בהיסטוריה של עם ישראל: היציאה ממצרים, משעבוד לגאולה. לאחר תשע מכות כואבות אותן מביא השם על המצרים, מגיעה מכת המחץ - היא מכת בכורות, ששוברת את לב פרעה ומוציאה את עם ישראל מעבדות לחירות.

מכת בכורות התרחשה בדיוק בחצות הלילה שבין י"ד לט"ו בניסן של שנת ב'תמ"ח (המאה השתים עשרה לפני הספירה). מאז, מדי שנה בשנה, במשך אלפי שנים, מציין עם ישראל את אותו לילה היסטורי, הלא הוא 'ליל סדר פסח', ובמרכזו ציון אותו אירוע מיוחד של מכת בכורות.

כך מתארת לנו התורה את משה שמנבא את בואה של המכה הקשה מכולן:

כֹּה אָמַר ה': כְּחַצַּת הַלַּיְלָה אֲנִי יוֹצֵא בְּתוֹךְ מִצְרַיִם.

וּמֵת כָּל בְּכוֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּכוֹר פְּרָעָה הַיֵּשֶׁב עַל כֶּסֶּאָו עַד בְּכוֹר הַשִּׁפְחָה אֲשֶׁר אַחֲרֵי הָרָחִים, וְכָל בְּכוֹר הַבְּהֵמָה. וְהָיְתָה צִעֲקָה גְדֹלָה בְּכָל אֶרֶץ מִצְרַיִם, אֲשֶׁר כָּמֹהוּ לֹא נִהְיְתָה וְכָמֹהוּ לֹא תִסָּף.

הרבי מאיר את עינינו לשים לב לניסוח מיוחד וחריג בפסוק:

לכאורה, פעולות הקדוש ברוך הוא אינן מצריכות "יציאה" של הקדוש ברוך הוא.

וכמו שהיה בשאר המכות, "הנה יד השם הוֹיָה במקנך [אשר בשדה בסוסים בחמורים בגמלים בבקר ובצאן דָּבָר כְּבֵד מֵאֵד], והפלה השם בין מקנה ישראל [ובין מקנה מצרים ולא ימות מכל לבני ישראל דבר]", "וְאֵךְ אוֹתְךָ ואת עֶמְךָ בדבר" - ולא נאמר בכל אלו שהייתה "יציאה" של הקדוש ברוך הוא לתוך מצרים כדי להכותם.

ולמה נאמר כאן "אני יוצא [בתוך מצרים]"?

נקרא שוב את הפסוק: "כֹּה אָמַר ה': כְּחַצַּת הַלַּיְלָה אֲנִי יוֹצֵא בְּתוֹךְ מִצְרַיִם". הקדוש ברוך הוא אומר: הפעם - בשונה מכל

דילוג באהבה

מכת הבכורות היא חלק מרכזי וחשוב בסיפור יציאת מצרים. למעשה, על שם ההתרחשות במכת בכורות נקרא חג הפסח כולו - לציון הפסיחה והדילוג על בתי בני ישראל. מתברר כי אותו 'דילוג' אלוקי מבטא את האהבה האינסופית של השם לעם ישראל.

השיחה המלאה - בלקוטי שיחות, חלק לו, שיחה ראשונה לפרשת בא

1. שמות, יא, ד-ו.

א. במפרשים עה"פ (מנחה בלולה ועוד. וראה עד"ו פסיקתא רבתי בהוספה פ"ב) מבארים ל' "אני יוצא", "כדאמרי אינשי הנני יוצא ידי חובתי שאמרת לאברהם (לך טו, יד) וגם (את) הגוי אשר יעבדו דן אנכי". אבל בפשטות אין זו לשון תורה אלא לשון חכמים, ועוד, אם ס"ל לרש"י כן, הו"ל לכתוב זה בפירוש.

ב. וארא ט, ד-ז.

ג. שם, טו. משא"כ בשאר מכות (לבד ערוב) לא נאמר בפירוש שנעשו מהקב"ה אלא ע"י פעולת משה ואהרן בזה. וראה שמו"ר פ"ב, ד.

כבר ממבט ראשון אפשר לשים לב להבדל בולט בין שני התיאורים, בפעולה הפותחת של השם: "כחצות הלילה **אני יוצא** בתוך מצרים" לעומת "**ועברתי** בארץ מצרים בלילה הזה". האם יש הבדל בין 'ציאה' לבין 'מעבר'? ואם כן, מה משמעותו?

נחזור על הפסוק שקראנו: "**ועברתי** בארץ מצרים בלילה הזה והפיתי כל בכור בארץ מצרים", ונראה כיצד רש"י מפרש את הביטוי "ועברתי":

ועברתי – כמלך העובר ממקום למקום, ובהעברה אחת, וברגע אחד, כולן לוקין.

רש"י ממשיך את מכת בכורות למלך שנוסע ליעד מסוים ועובר בדרכו במקום אחר. מלך איננו מטייל סתם ברחובות צדדיים או בעיירות וכפרים. אם הוא כן מגיע לשם זה רק 'על הדרך', כי הוא עבר שם בדרכו ליעד המקורי, שם יש לו דברים חשובים לעשות.

ובנמשל, המשמעות של הדברים היא שאת מכת בכורות השם חולל כאילו 'בדרך אגב', בלי התעסקות ישירה ופעילה. בעצם, השם בכלל לא ירד למצרים כדי להכות ולהרוג את הבכורים. הוא רק עבר, הוא רק 'בדרך' למקום אחר, 'ובהעברה אחת וברגע אחד' מי שהיה צריך למות - מת.

במילים אחרות: בניגוד למה שראינו מהפסוק הקודם, מלשון התורה כאן אנחנו מבינים שהקדוש ברוך הוא לא ירד למצרים ועבר בית-בית להכות את המצרים אחד-אחד בטיפול אישי. זה היה דומה יותר למכת אש ארטילרית שהשמידה את כולם בבת אחת.

נקרא את הדברים בלשונו של הרבי:

אין זו הליכה מיוחדת בשביל מכת בכורות, אלא "כמלך העובר ממקום למקום" בשביל ענין אחר.

"ובהעברה אחת וברגע אחד כולן לוקין": בזה מדגיש רש"י, שלשון "ועברתי" כאן מלמדנו לא רק אופן "הליכת" הקדוש ברוך הוא במצרים, אלא גם אופן הכאת

המכות הקודמות - אני הולך לצאת בעצמי ולבוא למצרים לתת את המכה.

אם נתבונן בתיאורי תשע המכות הקודמות, נראה שמשוהו כאן באמת חריג. במכות הקודמות, השם סיפר מראש במילים קצרות מהי המכה שעומדת להכות את מצרים. השפה מאד עניינית, אולי אפילו קצת יבשה: הנה, זה מה שיקרה. "אם מאן אתה לשלח, הנה אנכי נגף את כל גבולך בפצצות²", "אם אינך משלח את עמי, הנני משלח בך ובעבדיך ובעמך ובבתיך את הערב³" וכך הלאה. בכל המכות האלה, השם גורם לדברים לקרות - אבל לא מורגשת כאן התערבות פעילה מיוחדת. המכות פשוט קורות.

ואילו כאן השם לא רק מביא מכה, אלא **הוא בעצמו** מגיע למצרים, "הנני יוצא בתוך מצרים", וכאילו בעצמו הורג את בכורי מצרים. התורה מספרת לנו כי הפעם השם לא הולך 'לתקוף מרחוק', אלא להיכנס בעצמו למצרים ולהכות במצרים.

ואכן, במדרשי חז"ל מתוארת מכת בכורות כמכה יוצאת מן הכלל בכך שהשם התעסק בה בעצמו. כך אנו קוראים בהגדה של פסח: "לא על ידי מלאך, ולא על ידי שרף, ולא על ידי שליח, אלא הקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו!".

ואת זאת יש להבין: מדוע? במה שונה מכת בכורות מכל המכות? את המכה הזו הוא לא יכול לעשות 'מרחוק' ופשוט לגרום לכך שהדברים ייעשו!

השאלה מתחזקת כששמים לב ללשון התורה בפרק הבא. הקדוש ברוך הוא מצווה את משה על הקרבת קורבן הפסח, ושוב מתאר את העומד להתרחש באותו לילה גורלי, אך הפעם בצורה שונה⁴:

ועברתי בארץ מצרים בלילה הזה והפיתי כל בכור בארץ מצרים מאדם ועד בהמה, ובכל אלילי מצרים אעשה שפטים אני ה'.

והיה הדם לכם לאת על הבתים אשר אתם שם וראיתי את הדם ופסחתי עליכם, ולא יהיה בככם נגף למשחית בהמתי בארץ מצרים.

ד. להעיר מגו"א פרשתנו עה"פ בפרש"י ד"ה אעשה שפטים, דהו"ל למכתב ועברתי להכות בכורי מצרים... כי מה שכ' ועברתי והכיתי כאילו ה' כל דבר ודבר בפ"ע.

ה. זה גם באר בשדה על פרש"י כאן.

2. שם, ז, כז.
3. שם, ח, יז.
4. דברים, כו, ח.
5. שמות, יב, יב-יג.

מצרים", שירד והשגיה בבתי ישראל כדי להצילם.

במכת בכורות קרו שני דברים שונים בבת אחת: הדבר הראשון הוא ההצלה של בני ישראל, והדבר השני הוא המתת הבכורות המצריים. ואולי הפוך מהמחשבה הראשונית שלנו, המטרה הראשית של 'היציאה' של הקדוש ברוך הוא למצרים לא הייתה להרוג את המצרים, **בדיוק להיפך: ההתערבות החריגה והישירה של השם באה להציל את בני ישראל** בעוד הריגת הבכורות המצריים הייתה תוצאה נלווית לזה.

זהו ההסבר לשתי הגישות שראינו: מצד אחד **"אני יוצא בתוך מצרים"**, ומצד שני **"ועברתי בארץ מצרים"**.

אם מדברים על הצלת בני ישראל, זה נעשה במו ידיו של הקדוש ברוך הוא. בדיוק בשביל זה השם ירד למצרים בעצמו ועבר מבית לבית. בחצות אותו לילה, ליל מכת בכורות, הוא בכבודו ובעצמו ירד להציל כל אחד באופן פרטני. הקדוש ברוך הוא דילג ועבר בית-בית, פתח דלת ועוד דלת, והציל עוד יהודי ועוד משפחה.

ואילו אם מדברים על המכה שהמצרים קיבלו, על העונש של מצרים - זה נעשה אך ורק בדרך אגב, על זה נאמר רק "ועברתי". הכאת המצרים לא התבצעה בצורה פרטנית. כל בכורות מצרים נהרגו כאחד, "בהעברה אחת וברגע אחד".

אפשר לתת לזה דוגמה היסטורית מעניינת. ביום ראשון, ו' תמוז תשל"ו (4 ביולי 1976), רגש העולם מנס מופלא שחולל השם לעם קרובו. יחידה מיוחדת של הצבא הישראלי שיחררה כמאה וחמישה בני ערובה יהודים מנמל התעופה אנטבה באוגנדה, מדינה עוינת במרחק אלפי קילומטרים מישראל. המבצע נגמר בהצלחה פלאית, כשכמעט כל החטופים והחיילים חזרו בשלום לבתיהם. באותו מבצע מדהים עברו החיילים בגבורה ובעוז חדר-חדר במבנה הישן בו הוחזקו בני הערובה, והרגו את כל אחד עשר המחבלים שהחזיקו בהם.

אם המטרה הייתה לחסל את המחבלים, הם היו מסתפקים בירי ארטילרי, שהיה מחריב את המבנה ומשמיד את כל מי ששהה בו. אין ספק כי לשם כך לא הייתה מוטסת יחידה מובחרת לתוך מדינה עוינת, ולוחמים לא היו נשלחים לסכן את חייהם. המטרה הייתה אך ורק הצלת בני ישראל הנתונים בצרה ובשביה. אהבת ישראל והחשיבות

המצרים.

דכיון שהכאת המצרים היא כאשר הקדוש ברוך הוא "עובר ממקום למקום", לכן גם גוף ההכאה היא בדרך העברה, באופן של **"בהעברה אחת וברגע אחד כולן לוקין"**. לא הכאה באופן פרטי, כל מצרי ומצרי בפני עצמו בהשגחה מיוחדת, אלא כולם הוכו כאחד.

אז איך התרחשה מכת בכורות? ב"אני יוצא" או ב"ועברתי"? הייתה כאן התערבות פעילה וממוקדת של השם, או שהוא רק 'עבר' במצרים והדברים קרו?

וארד להצילו

התשובה המפתיעה היא: שני הדברים נכונים. נקרא את הדברים בלשונו של הרבי:

ענין ה"יציאה" כאן פירושו מעשה מיוחד בשביל הצלת וגאולת ישראל, וכמו שכתוב: **"וארד להצילו מיד מצרים"**. וזוהי גם מטרת "יציאת" הקדוש ברוך הוא **"בתוך מצרים"**, כדי להצילם ולגאלם.

אין פירוש הדברים (כפי שמשמע בשטחיות), שהקדוש ברוך הוא ירד ועבר בין בתי מצרים כדי להכותם, ובגלל זה נעשה עוד ענין, שהוצרך הקדוש ברוך הוא לפסוח על בתי ישראל. אלא שמלכתחילה, כל ירידה ויציאה זו בתוך מצרים לא הייתה אלא בשביל הצלת ישראל, ואילו הכאת המצרים הייתה דרך העברה בעלמא.

זאת אומרת, שבמכת בכורות גופא היו שני הגדרים ד"יציאה" ו"העברה": הכאת בכורי מצרים הייתה באופן של "העברה", וביחד עם זה, כדי להציל את ישראל מן המשחית, "יצא" הקדוש ברוך הוא "בתוך

1. דאף שהקב"ה הבחין (ראה זח"א קא, ב. של"ה מה, ב סוף הגהה הא'). אבל ההדגשה שם שלכן ה"ז דוקא ע"י הקב"ה לבד (ולא ע"י מלאך) - לא הובא בפרש"י במצרים בין טפה של בכור לטפה שאינה של בכור (רש"י קדושים יט, לו. ועד"ז ברש"י בהר כה, לח. שלח טו, מא), ה"ז בנוגע החילוק בין בכור לשאר המצרים, אבל הריגת בכורי מצרים גופא הייתה באופן ד"בהעברה אחת .. כולן לוקין". ועצ"ע.
2. שמואל ג, ח.

בני ישראל ולהציל אותם, ולזה הייתה סיבה טובה מאד.

נקרא את הדברים בלשוננו של הרבי:

זהו גם גודל הענין ד"פסח הוא להשם", שפירש רש"י "הקורבן הוא קרוי פסח, על שם הדילוג והפסיחה שהקדוש ברוך הוא מדלג בתי ישראל מבין בתי מצרים וקופץ ממצרי למצרי וישראל אמצעי נמלט". וכמו שכתוב "ואמרתם זבח פסח הוא להשם, אשר פסח על בתי בני ישראל במצרים בנגפו את מצרים ואת בתינו הציל".

שבזה בא לידי ביטוי גודל מעלת וחביבות ישראל אצל הקדוש ברוך הוא.

דָּבָהּ בַּשְּׁעָה שהקדוש ברוך הוא היכה את בכורי מצרים באופן של "העברה אחת" - הנה בעניין זה גופא, בנוגע ישראל היה גדר של "יצאה" בתוך מצרים, שהקדוש ברוך הוא "יצא" "בתוך מצרים" בכל המבואות, כדי להציל כל אחד ואחד מישראל, גם אלו הנמצאים בין בתי המצרים.

וזה הייתה התחלת גאולת ישראל, שהקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו יצא להציל ולגאול את כל אחד ואחד מבני ישראל ממצרים.

קורבן הפסח, ולמעשה החג כולו, נועד להזכיר לנו את מכת הבכורות, ובצורה מדויקת יותר: את ההליכה של השם בין בתי מצרים להכות את בכורי מצרים, תוך שהוא 'פוסח' ומדלג על בתי בני ישראל. כפי שאומרים בהגדה של פסח: פֶּסַח שְׁהָיוּ אֲבוֹתֵינוּ אוֹכְלִים בְּזֶמַן שְׁבִית הַמִּקְדָּשׁ הָיָה קֶזֶם, עַל שׁוֹם מָה? עַל שׁוֹם שֶׁפֶּסַח הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל בְּתֵי אֲבוֹתֵינוּ בְּמִצְרַיִם, שֶׁנֶּאֱמַר: וְאֶמְרָתֶם זֶבַח פֶּסַח הוּא לָהּ, אֲשֶׁר פֶּסַח עַל בְּתֵי בְנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם בְּנִגְפוֹ אֶת מִצְרַיִם, וְאֶת בְּתֵינוּ הִצִּיל.

מדוע התיאור הזה כל כך שובה את ליבנו? מה יש בסיפור ה'פסיחה' שהופך אותו למרכזי כל כך בליל הסדר? - לפי מה שהסברנו קודם, אפשר להבין זאת היטב.

של הצלת חיי השבויים - אלה הדברים שבשמם ולמענם נלחמו החיילים בחירוף נפש, לשם כך תוכנן ובוצע מבצע הרואי זה. אבל "כמלך העובר ממקום למקום", 'זכו' גם המחבלים בני העוולה לטיפול ונוטרלו על ידי חיילי הקומנדו.

אם נחזור למכת בכורות, אפשר לומר את זה כך: היעד היה להציל את בני ישראל, ועל הדרך המצרים חטפו.

בספר התניא (פרק מו ופרק מט) מעלה אדמו"ר הזקן מסקנה מחייבת מן הדברים.

אהבתו הגדולה של השם אלינו אינה רק משמחת ומרגשת, אלא גם דורשת ותובעת מאיתנו. העובדה כי השם 'ויתר' על צבאות המלאכים והעולמות העליונים וירד למצרים כדי 'להתעסק' בהצלת בני ישראל, דורשת מאיתנו להחזיר לו אהבה.

לא פעם עלינו להתאמץ בשביל לשמור את המצוות: לפספס אירוע מיוחד המשודר בשבת קודש, להקפיד על אוכל בכשרות מהודרת גם במחיר ויתור על מנת גורמה ולשלם מחיר יקר יותר בעבור מזוזות ותפילין מהודרות.

אך אלו הם בסך הכל ביטויים קטנים של אהבה, אותה אנו מחזירים לקדוש ברוך הוא כנגד האהבה העצומה והבלתי נתפסת שלו כלפינו. וכי מה הם הויתורים הקטנים שלנו, כלפי האהבה האינסופית שלו?

נצטט פסקה קצרה מתוך דבריו של אדמו"ר הזקן: עַל אַחַת כְּמָה וְכְמָה בְּכַפְלֵי כְּפָלִים לְאֵין קֶץ, כִּי רָאִי לְאָדָם גַּם כֵּן לְהִנִּיחַ וְלַעְזֹב כֹּל אֲשֶׁר לוֹ, מִנְּפֶשׁ וְעַד בֶּשֶׂר, וּלְהַפְקִיר הַכֹּל, בְּשִׁבִּיל לְדַבָּקָה בּוֹ יְתִבְרַךְ בְּדַבָּיקָה חֲשִׁיקָה וְחִפְצִיקָה, וְלֹא יִהְיֶה שׁוֹם מוֹנֵעַ מִבֵּית וּמִבְחוּץ, לֹא גּוֹף וְלֹא נֶפֶשׁ וְלֹא מָמוֹן וְלֹא אִשָּׁה וּבָנִים.

הג של אהבה

שאלנו בתחילה: מדוע דווקא במכה הזו הקדוש ברוך הוא צריך לעשות 'סיכול ממוקד' ולא מסתפק במכה מרחוק, כמו בשאר המכות? - התשובה היא: אכן, גם את מכת בכורות השם לא עשה בטיפול אישי. ההתערבות האישית של השם הייתה למטרה אחרת לגמרי, **להוציא את**

לאביו "אבא, אני אוהב אותך".

בחג הפסח, אם כן, אנו חוגגים את הדילוג והקפיצה של השם על בתי בני ישראל. אנחנו חוגגים כאן את האהבה שלו אלינו, שהתבטאה ביחס האישי שלו אלינו, בזה שהוא לקח אותנו יד ביד, אחד-אחד, והוציא אותנו ממצרים. וכל זה, באותו זמן שבו הוא מכה את בכורות מצרים - אבל עושה זאת 'על הדרך', כי הם ממש לא המטרה. זה רק מדגיש את העובדה המרוממת כל כך: השם אוהב אותנו, ורק עבורנו הוא "יוצא" בעצמו בתוך רחובות מצרים ומחלץ אותנו משם.

למשרדו של הרבי מליובאוויטש היו מגיעים מדי יום שקים גדושים במכתבים ששוגרו אליו מכל רחבי העולם.

באופן על-אנושי, הרבי פתח בעצמו את הכמות האדירה של המכתבים הללו וגם הכתיב בעצמו את התשובה לכל אחד מהם. לאחר שצוות המזכירים היה מתקתק את תשובתו של הרבי במכונת כתיבה, היה הרבי שב וחותם על המכתב בעצמו.

באחד הימים הציע לרבי אחד ממזכיריו עצה שתקל מעט על המלאכה הרבה: להזמין חותמת גומי עם חתימתו של הרבי, ובכך לחסוך קצת את המאמץ של הרבי לחתום על כל מכתב באופן אישי.

תגובתו של הרבי הייתה נחרצת. "יהודי מצפה לקבל ברכה ממני, ואני אתן לו גומי?!".

אפשר לקחת מכאן מסר מיוחד לחיים שלנו.

לפעמים אנו מתייחסים לבעיות ותקלות המתרחשות לאנשים הקרובים אלינו כמטלה. בין אם מדובר על בן או בת הזוג שלנו, על ילדינו או על הורינו המבוגרים. האישה נתקעה בפנצ'ר, הבעל שוב פישל בעבודה, הילד בגן התלכלך בבוץ, אבא צריך לעבור טיפול רפואי ועוד שאר טרדות מיותרות. אנו עשויים לראות בכל אלה מטלות מעצבנות, ובהתאם לכך לטפל בהן בחירוק שיניים ובקוצר רוח.

אך מהגישה של השם לבני ישראל אפשר ללמוד כי כאשר מדובר באנשים האהובים לנו, עלינו לדעת כי כאשר אנו פותרים את בעיותיהם אנו מתעסקים בדברים

השם יכול היה להביא את מכת מצרים כמו את כל שאר המכות, במכה ארטילרית מרחוק. אך לחשוב על מכת בכורות כעוד מכה על המצרים זה פספוס של המשמעות האמיתית של אותו רגע בחצות הלילה ההיסטורי. יותר משזה היה רגע ההתמוטטות של מצרים, זה היה השיא של האהבה של השם לעם ישראל. זה היה מבצע הצלה של בני ישראל.

מה שקרה בלילה הזה היה שהשם "יצא בתוך מצרים" בכבודו ובעצמו. ולא בשביל לפגוע במצרים, זו הייתה תוצאה שולית. הקדוש ברוך הוא הגיע למצרים כדי להציל באופן אישי כל אחד מבני ישראל. זה היה מחזה מופלא של אהבה בל תתואר. הקדוש ברוך הוא כל כך אוהב את עמו, שכשמגיע הרגע להוציא אותו ממצרים - הוא עושה זאת בעצמו. ולא רק זה, אלא שהוא עוסק בזה באופן אישי ופרטני, כי זה מה שהוא באמת רוצה לעשות. לדלג מבית לבית, משכונה לשכונה במצרים, לתת יד לכל אחד מהילדים שלו ולהוציא אותם אל החירות.

נתאר לעצמנו איש עסקים גדול החולש על כמה חברות גדולות. המזכירים הנאמנים שלו מבצעים עבורו פעולות רבות, ובמקרים רבים הוא נדרש רק לחתום בשולי מסמך תוך שהוא רק מרפרף עליו מלמעלה. מה יקרה כאשר במהלך שהותו בחו"ל לצורך פגישות חשובות, הוא יקבל מכתב ליום הולדתו בכתב היד של הילד שלו? אם הוא אבא טוב, הוא לא ייתן לצוות שלו לטפל בזה. הוא יפנה לעצמו זמן, יזמין כוס קפה, ישב בנחת על הכורסה בבית המלון, יפתח את המכתב בעצמו ויקרא אותו בתענוג ובחיבה ויכתוב בעצמו את מכתב התשובה לבנו.

זה עניין של תשומת לב, של קרבה ואהבה. ברגע הזה של מכת בכורות, הקדוש ברוך הוא 'יוצא מגדרו' כביכול ומתפנה לעשות את מה שהוא אוהב באמת.

זו גם המשמעות של סימני הדם שבני ישראל מרחו על מזוזות הבתים והמשקוף, ששימשו כזיהוי לבתים שלהם, שהציל אותם באותו רגע של חצות הלילה. אין זה שהשם זקוק לסימן כדי להבחין במי לפגוע ואת מי להציל. חלילה. השם 'נהנה' ומאושר לעבור דלת-דלת ולראות כיצד בני ישראל מתעסקים במצוות קורבן פסח, והביטוי לאהבה שלו אליהם הוא זה שהוא באופן אישי מציל אותם ומוציא אותם אל החירות. הדם על המשקוף הוא כמו כתב ידו של הברוך הכותב

כל אחד מבני ישראל "לירד" ממדריגתו להציל את בני ישראל, גם תינוקות שנשבו מישראל, וגם אם בגלל ירידה זו מטנף לבושי" (כמובן ופשוט, באופן המותר על פי הלכה).

ובהתעסקות של כל אחד ואחד מישראל לקרב את בני ישראל לאביהם שבשמים, הקדוש ברוך הוא הולך עמו לסייעו בעבודתו זאת.

ועל ידי זה נגאלים בני ישראל מהגלות, ואתם תלוקטו לאחד אחד בני ישראל^י, על ידי משיח צדקנו, שבונה המקדש ומקבץ נדחי ישראל^י, תיכף ומיד ממש.

כשאנו קוראים את הדברים בתורה, ורואים כיצד השם יורד בעצמו לדלג מבית לבית במקום טמא ושפל כמו מצרים רק על מנת להציל כל אחד מעם ישראל באופן אישי, עלינו להתבונן בהנהגה זו של השם ולהבין מה זה אומר לנו.

במשפט אחד: התורה תובעת מאיתנו "לצאת למצרים"! אם השם יוצא למצרים כדי להציל יהודים, הרי שגם מאיתנו נדרש לצאת ולהתרוץ ב'מצרים' של היום, במבואות חשוכים ומלוכלכים מבחינה רוחנית, כדי להציל יהודים שגרים שם, להציל את אחינו בני ישראל.

כולנו מבינים את הצורך בקירוב יהודים והפצת היהדות, כולנו מבינים כי מחובתנו להביא את אור היהדות לאלו שלצערנו נולדו לתוך מצב אחר ורחוק מרוח התורה והמצוות. אלא שלפעמים עוברת המחשבה כי פעולות כאלו עלינו לעשות מרחוק, בלי לרדת לשטח ולצאת לקרב פנים אל פנים.

במילים פשוטות: נחוץ לדאוג לשחיטה כשרה ולמקווה טהרה בכל עיר, אך אין צורך לצאת לביתם של אנשים אחרים ולשכנע אותם לאכול רק מזון כשר ולהקפיד על טהרת המשפחה. נחוץ לתלות מודעה גדולה מחוץ לבית הכנסת: "הכתובת לכל עניין יהודי", אבל די בכך. אין צורך ללכת לשוק, ולחלק שם עלונים ונורות שבת קודש ולהציע ליהודים להניח תפילין.

ט. ראה אוה"ת במדבר כרך 1 ס"ע א'תשצז ואילך.

י. ראה בארוכה תניא פמ"ו.

יא. ראה שה"ש ה, ג.

יב. ישעי' כז, יב. וראה רש"י נצבים ל, ג "אוחז בידיו ממש איש איש כו".

יג. רמב"ם הל' מלכים ספי"א.

החשובים ביותר. זו הזכות הגדולה מכולן: הזכות "להיות שם" בשביל בן או בת הזוג, הזכות להיות הורה משתתף ופעיל וקשוב של נשמה טהורה, הזכות להשיב להורינו כגמולם הטוב.

פתרון בעיות מסוג זה יכול וצריך להוות בעבורנו מאורע בעל משמעות אמיתית לחיים. גם כשאנו פותרים בעיות חינוכיות או בריאותיות של יקירינו, הגישה לזה צריכה להיות כאל דבר בעל משמעות, בהבנה שאנו עוסקים בדבר האמיתי, ש"הנה יש לנו זכות להעניק בעצמנו אהבה לקרובים אלינו".

צאו למצרים!

עד כאן למדנו כיצד השם התנהג אל עם ישראל באהבה וחיבה ויצאות מן הכלל. הוא 'הגיע בעצמו' למצרים כדי לחלץ משם אחד-אחד מעמנו. מה זה מלמד אותנו? - נקרא את הדברים בלשונו של הרבי:

מכאן הוראה בעבודת כל אחד ואחד מישראל בהתעסקותו לקרב ליבן של ישראל לאבינו שבשמים:

יש האומרים, שמוכנים לעסוק בקירוב בני ישראל לתורה ומצוות, אבל לא לרדת ממדרגתם בשביל זה.

ולדוגמא, אדם העוסק בלימוד התורה, מוכן ללמוד תורה גם עם פשוטי עם, ואפילו עם איש ישראל שלעת עתה רחוק מתורת השם. אבל במה דברים אמורים? כאשר הם מוכנים לבוא אל בית השם, לבית המדרש וד' אמות של תורה ללמוד עמו. מה שאין כן כשהוא צריך להפסיק מלימודו ולירד להתעסק עם אלה שאינם שייכים לעת עתה להיכנס לבית המדרש ללמוד, להיותם "תינוקות שנשבו לבין הגויים", טוען הוא שאין התעסקות זו שייכת אליו.

ועל זה היא ההוראה: שכמו שהקדוש ברוך הוא בכבודו ובעצמו ירד למצרים, עָרְוֹת הארץ, מקום הזוהמה והטומאה, להוציאם משם, וגם לאיש כזה שנמצא בבית מצרי, וכל זה כדי לקרבו אליו, ובקירוב ויחוד אמיתי על ידי התורה ומצוות - כן צריך

אל תוך אולם המשחקים. הוא התיישב ליד אדם צעיר ששיחק בקלפים להנאתו, תוך כדי לגימות קטנות מכוס יין משובח.

הרבי הניח את ידו על כתפיו של הצעיר, ואמר לו באידיש: "אברך צעיר, יין נסך אסור בשתייה. יין נסך מטמטם המוח והלב. היה יהודי כשר". לאחר מכן, הפטיר הרבי "לילה טוב" וחזר לחדרו. ניכר שהוא היה נתון בסערת רגשות עצומה.

שעות ספורות לאחר מכן הופיע אותו איש צעיר וביקש להיפגש עם הרבי. הוא נועד עם הרבי לפגישה ממושכת, ולמחרת בבוקר עזב הרבי את המלון ונסע בחזרה הביתה.

לאחר תקופה התבטא הרבי כי "זה כמה דורות שלא הייתה נשמה טהורה כזו, אלא שהייתה בעמקי הקליפות". בסופו של דבר אותו צעיר עזב את דרכו הרעה, חזר לשורשיו והקים משפחה מכובדת של יראי השם.

הרבי סיפר את הסיפור במאמר הראשון אותו השמיע לחסידים בעת קבלת נשיאות חב"ד, והדגיש: מה שמפעים בסיפור הוא שהרבי המהר"ש, שזמנו היה יקר לו מאד, ראה לנכון לנסוע בעצמו לפריז ולהיכנס בעצמו לאולם ההימורים, כדי 'לשלוף' משם את אותה נשמה.

אך הקדוש ברוך הוא מלמד אותנו כי עזרה ליהודים השרויים ב'מצרים' היא דבר יקר כל כך, שבשבילו ראוי וכדאי 'לרדת למצרים' בעצמנו, גם אם יהיה לזה מחיר. כן, זה ידרוש לפעמים 'לרדת רמה' ולהתעסק בפתירת בעיותיו של הזולת, ואולי בכך לעכב אותנו קצת בהתקדמות האישית שלנו. אבל זו האמת: כל יהודי הוא בן של השם, ושווה בשבילו לעשות הכול. אם השם יורד בעצמו למצרים כדי להציל את בני ישראל, כמובן שגם לנו 'מותר' ואף נדרש מאיתנו ללכת למקומם של יהודים הצריכים עזרה רוחנית ולעשות זאת במלא המרץ והחיות.

הרבי המהר"ש (רבי שמואל, הנשיא הרביעי בשושלת חב"ד) יצא פעם לנסיעה ארוכה לפריז לשם מטרה עלומה, כשהוא לוקח אתו כמה מחסידיו.

כשבאו לפריז, שאל אחד החסידים "איפה נתאכסן?" והרבי ענה: "במלון אלכסנדר". זה היה אחד המלונות היוקרתיים ביותר, שאירח מלכים ונסיכים.

כשהגיעו למלון, ביקש הרבי שיתנו לו חדר בקומה היוקרתית ביותר, בה ממוקמים חדרי ההימורים. הרבי נדרש לשלם על כך מחיר גבוה ביותר, ואכן קיבל את החדר המבוקש.

כמה שעות לאחר מכן, שם הרבי את פעמיו

תרגול מעשית

הרבי יצא בעשרת 'מבצעי המצוות', עשר מצוות שאותן הורה להפיץ ולהשתדל כי כל יהודי באשר הוא יזכה לקיימן. עשרת המבצעים הם: תפילין, נרות שבת, כשרות, טהרת המשפחה, מזוזה, צדקה, לימוד תורה, בית מלא ספרים, חינוך ואהבת ישראל.



במבצעים אלו אנו 'יוצאים למצרים' כדי להביא את אור התורה והמצוות לכל יהודי ויהודייה. גם אנו יכולים לקחת חלק באותם מבצעים, בהתאם לזמן והיכולות העומדים לרשותנו. בתיאום עם בית חב"ד קרוב או באופן עצמאי, כל אחד מאיתנו יכול למצוא את התחום בו הוא מסוגל להשתתף.

אם אתם כבר לוקחים חלק בפעילות מבצעי המצוות, שאלו את עצמכם: האם אכן ההתעסקות ב'מבצעי המצוות' נעשית כ'יותר' וכמטלה שעלינו 'לגמור', או במלוא החביבות והמרץ כיאה ליחס שנותן בורא כל העולמות ליהודי יחיד, בנו יחידו אשר אליו אהבתו?

צידה לדרך



"וְיָשֶׁבֶת ה' אֶל-לִהְיֶה אֶת שְׁבוּתָהּ" - בָּאֵלּוּ הוּא עֲצָמוֹ צָרִיף לְהִיּוֹת אוֹחֵז בְּיָדוֹ מִמֶּשׁ
אִישׁ אִישׁ מִמְּקוֹמוֹ! (ניצבים, ל, ג, וברש"י על הפסוק)

בינתיים בא ופנה יום מיומיים [הגיע יום מיוחד], שבשבילי הוא תאריך בעל ערך מיוחד, ותקוותי שכן הוא גם בשביל כבודו. כוונתי לעשירי בשבט, יום ההילולא של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקללה"ה נבג"מ זי"ע [הרבי הרי"צ, חמיו של הרבי וקודמו].

וכטבע בני אדם, ימי זיכרון מעוררים מחשבות מעניינות דיומא [על הנושא והאדם שנפטר באותו יום], ואף אני מתייחד בעולם המחשבה עם בעל ההילולא [הרבי הרי"צ] ופעולותיו, ובפרט בנקודת תקוות חוט השני העובר [בדבר העיקרי והמתמשך שאפיין אותו] כל ימי חייו.

...והמתבונן בחייו ופעולותיו של כ"ק מו"ח אדמו"ר בעלמא דין [בעולם הזה] רואה שהקו האופייני שבהם הוא עניין המסירת נפש, העובר כחוט השני מטל ילדותו, ממאסר ראשון שלו כמו שתיאר בזכרונותיו [שבתור ילד הגן על יהודי חסר אונים שקצין משטרה נטפל אליו והתעלל בו ובעקבות זאת עצרו אותו] עד למאסרו האחרון אצל הבולשביקים [בשנת תרפ"ז, בעקבות פעילותו המחתרתית והפעלת הרשת החשאית לסיפוק צורכי דת יהודיים והנחלת חינוך יהודי בברית המועצות], ועד לתקופתו האחרונה בחיים חיותו בעלמא דין [בעולם הזה], אלו הן עשר השנים שבהן חי בארצות הברית.

ואפילו תקופת החיים הזו בארצות הברית הייתה כרוכה במסירות נפש. שאף על פי שבחיצוניות נדמה היה שכאשר הגיע לארצות הברית בא אל המנוחה והשלווה לאחר הרפתקאותיו וכולי בהיותו באירופה, אבל אלו שזכו להיות בקרבתו וסביבתו ראו את יסוריו הנפשיים שסבל דוקא בארץ זו החופשית מרדיפות מצד הממשלה וכו', פְּשָׁגָם [וזאת משום] היא ארץ האוכלת יושביה בארציותה וחומריותה, והכוונה היא לכך אשר העבודה דהגברת הצורה על החומר והרוחניות על הגשמיות היא כאן עבודה קשה ביותר, אפילו בנוגע לסוג אנשים שנחשבים כבר לבעלי צורה ורוח לפי מושגי ארצות הברית הדתית. לכן, אדרבה, המסירות נפש שלו כאן היתה בעומק יותר מאשר בתקופה שבה הוא נרדף מצד השלטונות וחייו היו נתונים בסכנה כפשוטו, ולעיתים תכופות המציאות הקשה מבחינה רוחנית בארצות הברית נגעה לו עד דכדוכי הנפש ממש.

ברם [אולם], מפעילותו של הרבי הרי"צ בתקופתו בארצות הברית רואים אנו כוחה של מסירות נפש של יהודי אחד, שיכולה היתה לחולל שינוי ניכר בכל המדינה, ואחרי שנים אחדות המצב הרוחני בארצות הברית השתנה לחלוטין עד שכבר לא היו פניה כתמול שלשום, באופן שאפילו כאלו שלכאורה לא היה להם כל שייכות לחסידות הכירו בערכה, ובלשון החסידים: "עס האט זיך בא זיי

לפנינו שני מכתבים של הרבי בנושא יום ההילולא י' שבט. המכתב הראשון נשלח לסופר אליעזר שטיינמן, שלצורך כתיבת סדרת ספרים על תולדות החסידות ערך תחקיר עומק על משנת החסידות ובעקבות זאת נוצר קשר קרוב בינו לבין הרבי.

המכתב השני ממועין "לאנ"ש ולכל המתעסקים בהפצת היהדות, התורה ומצוותיה, בתוככי כל חובבי תורה ומצוה", ועוסק בשליחות החינוכית של הרבי הרי"צ שאותה יש להמשיך ולפתח.

הביאור מופיע בגופן כזה. מילים שעוזרות לשטף הקריאה הכנסנו ללא סוגריים, מילים שמבארות מושגים או מילים - מופיעות בתוך סוגריים.

אפגעלייגט" [העניין התקבל אצלם היטב], ותמורת [במקום] החומריות שהשתלטה בכל מערכות החיים במדינה זו בעת בואו של הרבי הרי"צ אליה, הובא זיכרון ובידור רב ממדים, ורבים מהמושפעים נעשו משפיעים, ובלשון ההלכה: "טופח על מנת להטפוח" [לח מספיק כדי ללחלח], שפירותיהם ופירי פירותיהם [התוצאות של אותם משפיעים ושל השינוי הגדול שחולל הרבי הרי"צ בארצות הברית] ניכרים עד היום הזה והלאה.

(מכתב ז אדר תשכ"ו)

*

בכל עניין של זיכרון על פי תורתנו, שהיא תורת חיים ותורת אמת, תכלית הכוונה בזה היא להתעורר בתוכן העניין הנזכר [שאותו זוכרים] ובפנימיותו, על מנת שיעלה ויבוא ויגיע [שיעשה שינוי] במחשבה דיבור ומעשה, והמעשה הוא העיקר. כן הוא, כמובן וגם פשוט, בנוגע ליום הזיכרון של הסתלקות כ"ק מו"ח אדמו"ר [הרבי הרי"צ], אשר צריך הוא להביא להתבוננות בפעולותיו בחיים חיותו בעלמא דין [בעולם הזה] ולהסיק מסקנות, כל אחד ואחת, בהנוגע למחשבה דיבור ומעשה שלו ושלה.

ובאתי בזה להעיר ולהאיר בעניין עקרי ונקודה תיכונית [פנימית ומרכזית], אחת מני רבות, מבין פעולותיו של בעל ההילולא [הרבי הרי"צ], בהן עבד כל ימי חייו ועד למסירת נפש ממש - הוא עניין החינוך על טהרת הקודש של בני ובנות ישראל בכל מקום שהם.

אשר בשטח זה במיוחד עבד ללא ליאות בעצמו וציווה על כל אלה הנשמעים לקולו, ואף פנה בבקשה נפשית לכל מי שתגיע אליו קריאתו: להתעסק - במרץ המתאים - בענייני חינוך על טהרת הקודש בכלל, ובפרט לחנך את בניהם ואת בנותיהם וכן לחנך את עצמם בחינוך זה, חינוך אשר מיוסד על התורה והמצוות המגדיר וקובע הנהגת יום-יום וחיי יום-יום.

והוא עצמו היה "נאה דורש ונאה מקיים" [מתנהג בהתאם לדרישות שהציב לאחרים], השתדל בכל עוז ביסוד מוסדות חינוך על טהרת הקודש בכל מקום שידו הגיעה, הן מוסדות חינוך לבנים והן מוסדות חינוך לבנות, כידוע ומפורסם.

ושליחותיה קא עבדינא [אני מבצע את שליחותו של חמי הרבי], לעורר עוד הפעם את כל אחד ואחת שלמדו תורתו והלכו בדרך אשר הורנו, אשר בוודאי גם עתה עושים כן, ואת כל אלה הרוצים להסתפח אל נחלתו [להצטרף אליו], וכל חובבי תורה ומצווה - לעשות בכיוון האמור ולעסוק בחינוך על טהרת הקודש ובמרץ הדרוש, בהתמסרות נפשית וגופנית ועל אחת כמה וכמה בממון [בתרומה כספית], הן בביסוס מוסדות החינוך על טהרת הקודש הקיימים והן ביסוד מוסדות-אלו חדשים בכל מקום שאפשר, וכדרשת חכמינו ז"ל על כגון זה [פעולות כאלה], שעל כך קראו את הפסוק: "ה' חפץ למען צדקו יגדיל תורה ויאדיר". ועל כולנה [והפעולה החשובה מכולן], לחנך את כל בניהם שיחיו ואת כל בנותיהם תחינה במוסדות חינוך על טהרת הקודש.

והנה אמרו חז"ל: "זריזין מקדימין למצוות", ועל אחת כמה וכמה אשר מוכרחת הזריזות בענייני חינוך, ובפרט בתקופתנו זו שבה רבים האורבים ומתנכלים לדור הצעיר לצודו ולמשכו ולקולטו במוסדות חינוך הפכי מחינוך הכשר וכו', ודי למבין. אשר לכן יפה שעה אחת (רגע אחד) קודם בכל הנ"ל.

ובוודאי אשר כ"ק מו"ח אדמו"ר מעורר רחמים רבים על כל העושים והמעשים [מי שגורמים לאחרים לעשות] בעניינים האמורים למעלה, שיקבלו בכל המצטרך להם ולבני ביתם שיחיו, ובנקודה הפנימית - לראות רוב נחת אמיתי מצאצאיהם שיחיו, מתוך הרחבה בגשמיות וברוחניות גם יחד.

(אגרות קודש כרך כז, אגרת י"שכט)

לנצח ולהודות

"קול דודי" - ספר המאמרים תש"ט, עמוד 107.

בפרשת בוא אנו קוראים על רגעי הגלות האחרונים ועל גאולת בני ישראל ממצרים. הדברים מזכירים לנו מיד את ימינו אלה, ימי הגלות האחרונים, בהם אנו עומדים כפסע לפני צאתנו מהגלות בפעם האחרונה, בקרוב ממש.

המאמר "קול דודי" של הרבי הרי"צ משרטט את משמעות הגלות והגאולה, בדגש על 'עבודת השם' הנדרשת בתקופתנו אנו - כשהציר המרכזי הוא צמד המידות "נצח והוד", התכונות המאפיינות ביותר את העבודה הרוחנית בזמננו.

לעבודת ה'.

בזמן הגלות – הסתתרות אלוקית, עבודת השם ללא ביטול פנימי

מה שאין פן בגלות הוא בחינת הסתר פנים.

דכתיב³ "ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא". ואמרו רבותנו זכרונם לברכה: "אין לה שעה קשה בעולם מאותה שעה שאמר הקדוש ברוך הוא למשה 'ואנכי הסתר אסתיר [פני ביום ההוא]'".

ומשום זה הוא ההסתר וההעלם ביותר, ד"אותתינו לא ראינו ואין אתנו ידע עד מה"⁴.

וכתיב⁵ "למה יאמרו הגוים איה אלקיהם", שהאלקות הוא בבחינת "איה", שאינו משג ואינו נראה ונגלה כלל כו'.

ומשום זה אין בנשמות ישראל גם פן בחינת בטול פנימי.

בגלות "אין אנו יכולים להשתחוות" – היעדר התבטלות פנימית

וכמו שאנו אומרים בנסח תפלת המוספין ביום

א. אין אנו יכולים להשתחוות

בזמן המקדש הייתה התגלות אלוקית – ולכן גם עבודת השם הייתה בפנימיות הנשמה

זמן הבית... היה זמן הגלוי והאור, דאין סוף האיר בגלוי.

ולכן בזמן הבית היו נשמות ישראל בבחינת "פנים בפנים" - ופרוש "בפנים" הוא בחינת פנים העליונים, שהיו בבחינת פנימיות וגלוי; ולכן גם בנשמות ישראל היה בחינת פנים, שהוא הפנים של הנשמה.

ופרוש פנים של הנפש היו מה שהוא חפצה האמתי. והינו, דבזמן הבית היה פללות נשמות ישראל בטבעם נמשכים לעבודת ה'.

דבזמן הבית היה גלוי אלקות. וכנודע דבבית המקדש היה מאיר גלוי אור אין סוף ממש.

וכתיב¹ "שלש פעמים בשנה יראה [כל זכורך את פני ה' אלקיך במקום אשר יבחר]", "וכשם שבא לראות כך בא לראות"² - שראו בחינת גלוי אור אין סוף ממש.

וממילא, היה נשמות ישראל פנימיות גם פן

3. וילך לא, יח.

4. ירושלמי סנהדרין, "פרק יו"ד הלכה ב" - הערת כ"ק אדמו"ר.

5. תהלים עד, ט. בדילוג ובשינוי. ושם "אותתינו לא ראינו, אין עוד נביא,

ולא אתנו יודע עד מה".

6. שם עט, י.

1. משפטים כג, יז, ועוד.

2. סנהדרין ד, ב.

טוב: "ואין אנו יכולים לעלות ולראות ולהשתחוות לפניה".

דבֿשֿלֿמָא [= מילא] מה ש"אין אנו יכולים לעלות ולראות" - ניחא [= מובן], דמפני רבוי ההעלמות וההסתרים וחרבן הבית, יבנה במהרה, הרי "אין אנו יכולים לעלות [ולראות]". אבל מפני מה "אין אנו יכולים להשתחוות"?

אף מבאר הפירוש בלקוטי תורה⁷, דבזמן בית המקדש, על ידי הראיה באלקות היה בהם ההשתחואה, שהוא בחינת בטול פנימי. אבל בזמן הגלות, להיות ש"אין אנו יכולים לעלות ולראות", על ידי זה "אין אנו יכולים להשתחוות", להיות בבחינת בטול פנימי...

תקופת בית המקדש הייתה תקופה של התגלות אלוקית מוחשית, ולכן גם עבודת השם של נשמות ישראל הייתה באופן טבעי פנימי. לעומת זאת, תקופת הגלות היא תקופה של הסתתרות האלוקות, ולכן גם עבודת השם של נשמות ישראל חסרה את ההתבטלות הפנימית ("אין אנו יכולים להשתחוות").

על כן, העבודה בזמן הגלות מתמקדת בעיקר בשני תחומים: להיות חזק בקיום התורה והמצוות (מידת הנצח), ולהתייגע בעבודת התפילה להבין ולהשכיל באחדות השם והתבטלות לאלוקות (מידת ההוד) – כפי שיוסבר בפרקים הבאים.

ב. מידת הניצוח

העבודה בגלות היא להתחזק ולנצח את המניעות לדבקות בהשם

עקר מהות העבודה בזמן הגלות הוא דווקא בבחינת מידת הניצוח.

דהיינו להתחזק בבחינת ניצוח נגד כל מונע מעבודת ה', ולעמוד חזק נגד כל מעכב מלדבקה בו יתברך כו'.

וזאת תהיה עבודת האדם, להיות חזק בקיום התורה ומצוות בפעל ממש, אף שאין לו בזה הרגש וחיית פנימי.

חיות פנימית – רק בהתעוררות רגשות מתוך התבוננות

דהנה, חיות פנימית היא דווקא על ידי התעוררות אהבה ויראה.

וכמו שכתוב בספר של בינונים⁸: "והמקימן באמת הוא האוהב את שם ה' וחפץ לדבקה בו". דבכדי שיהיה חיות והרגש בעבודתו, הוא על ידי התעוררות אהבה ויראה דווקא, הנולדים מן ההשגה וההתבוננות.

וכן אנו רואים במוחש: דחיות המעשה הוא על ידי הדבור, וקיום הדבור הוא על ידי המחשבה. והחיות בא מהמדות, והמדות נולדים על פי השכל - דכאשר מתבונן בשכלו שדבר זה טוב לפניו, הרי הוא מתעורר באהבה וקרב אל הדבר ההוא ונמשך אליו בחיות רב, וממילא הוא חושב ומדבר בזה עד שבא אצלו בעשייה בפעל, דאז העשייה הוא בהרגש וחיית פנימי.

אבל כאשר אין התעוררות אהבה ויראה, אז הוא בלא הרגש וחיית פנימי.

בגלות אין התעוררות אהבה ויראה, ולכן העבודה היא להתגבר בכל זאת ולנצח

ולחיות שבזמן הגלות רבו ההעלמות וההסתרים במאד, ולא בנקל להתעורר באהבה ויראה על פי הטעם ודעת ההתבוננות,

הנה זאת היא העבודה, אשר מקל מקום יתגבר בעצמו בדרך נצחון, להיות שלם וחזק בקיום התורה ומצוות⁹.

בזמן הגלות עיקר העבודה הרוחנית היא מידת הנצח: בעקבות ההסתרה האלוקית, בעת הזו יהודי לא חי את האלוקות בצורה מלאה, והוא נאלץ לעבוד את השם ללא השכלה וללא הרגשה מוחשיים במציאות האלוקית. ודווקא משום כך, האתגר הוא להתחזק ולנצח כל מה שמונע ומעכב מדבקות בקדוש ברוך הוא ולשמור על התורה והמצוות בפועל ממש ובשלמות גם ללא חיות והרגש פנימיים.

8. חלק א' פרק ד'.

9. קיצור. יבאר דבזמן הבית היה גילוי אלקות, וגם עבודת נשמות ישראל בגילוי חיות פנימית בהתעוררות אהבה ויראה, מה שאין כן בזמן הגלות שצריך להיות בדרך ניצחון.

7. ד"ה מזמור שיר חנוכת הא'.

משיג כָּלֵל אֵיךְ הוּא הַכֵּל אָפֶס מִמֶּשׁ קִמְיָה, וְאֵין הָעֲנִין מֵאִיר בְּנִפְשׁוֹ כו'.

מִכָּל מְקוֹם הָרִי הוּא מִיָּנֵעַ אֶת עֲצָמוֹ בְּתַפְלָה בִּיגִיעָה עֲצוּמָה, לְהַתְּבֹנֵן אֵיךְ שְׂכָל הַגִּילּוּיִם שֶׁבְּעוֹלָמוֹת, אָפֶסוּ עוֹלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנִים, הֵן בְּבַחֲיִנַת הָאֶרֶץ לְבַד, שְׁאִינוֹ תוֹפֵס מְקוֹם כָּלֵל...

וְאִף שְׁאִין מִשִּׁיג אֲמִתּוֹת הַדְּבָר מִצַּד עֲצָמוֹ אֵיךְ וּמָה הוּא. וְהֵינּוּ, דְּהֵגֵם שְׁמִשְׁג אֲצֻלּוֹ אֵיךְ שֶׁבְּאֲמִת כֵּן הוּא, רַק שְׁאִינוֹ בְּבַחֲיִנַת הַשְּׂגָה גְּמוּרָה, שְׁאִיִּיר אֲצֻלּוֹ הָעֲנִין וְיִהְיֶה בְּבַחֲיִנַת הָרְגֵשׁ בְּנִפְשׁוֹ.

דְּהֵרְגֵשׁ בְּנִפְשׁ זֶה נַעֲשֶׂה עַל יְדֵי הַדַּעַת דּוֹקָא, שְׁמִרְגִּישׁ אֶת הָאֲמִתִּית בְּהַכָּרָה כְּאִלּוֹ רוּאָה. וְכֵאֵן הוּא רַק בְּהַשְׁגַּת הַשְּׂכָל לְבַד... דְּמִשִּׁיג בְּשִׂכְלוֹ לְבַד דְּכוּלָּא קִמְיָה כְּלָא חֲשִׁיב.

דְּאִזּוֹ הַשְּׂכָל שׁוֹפֵט אֲשֶׁר רְאִי הַדְּבָר כִּי תַכְלָה אֵלָיו נִפְשׁ כָּל חֵי, אֵלָיו דּוֹקָא כו'. וְכֵן יֵאָתֶה לוֹ לְהִיטוֹת כָּל חֲפָצוֹ וּרְצוֹנוֹ לְהַכְלִיל בְּעֲצָמוֹתוֹ יִתְבָּרֵךְ וּלְהַתְּיַחַד בְּיַחֲדוֹ יִתְבָּרֵךְ, וְכָל מָה שֶׁהוּא נֶגֶד רְצוֹן הוֹי' וּמִפְּרִיד אוֹתוֹ חֵס וְשְׁלוֹם לְהִיטוֹת בְּחִינַת יֵשׁ וְנִפְרֵד לְעֲצָמוֹ אֵינוֹ צָרִיךְ לְרְצוֹת בְּשׁוּם אֲפֵן כו'.

ב"כריעה" – השכל מסיק שהרצון צריך להיות בלעדי לאלוקות

וְהִנֵּה מוֹבֵן הוּא דְּמִי שְׁמִשְׁיג בְּשִׂכְלוֹ עַל כָּל פְּנִים דְּכוּלָּא קִמְיָה כְּלָא חֲשִׁיב, אֵינוֹ מְטַעַה בְּעֲצָמוֹ לומר דְּיֵשׁ וּמִצִּיאֻת הֵנָּה בְּאִיזָה אֲפֵן שִׁיְהִיָּה יָכוֹל לְהִיטוֹת כְּלִי לְאֵלֻקוֹת - דְּטַעוֹת כְּזֶה יָכוֹל לְטַעוֹת רַק מִי שְׁאִין לוֹ שׁוּם הַשְּׂגָה כָּלֵל.

וְעַל דֶּרֶךְ גִּבְנָא אָפּוּם מַחֲתֵרֵתָא רַחֲמֵנָא קִרְיָא [= גִּבְנָא עַל פִּי הַמַּחֲתֵרֵת, קוֹרָא לְקוֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא].

דְּמָה שֶׁמִּתְפַּלֵּל לַהוֹי' הוּא לְפִי שֶׁהוּא מֵאֲמִין בַּהוֹי'. אֲמֵנָם, הָאֲמוּנָה שְׁלוֹ הוּא כָּל כֵּךְ בְּהַעֲלֵם וְהַסְתֵּר, עַד שְׁאִינוֹ מֵאִיר בְּשִׂכְלוֹ כָּלֵל.

וְאִם הִיָּה מֵאִיר בְּשִׂכְלוֹ, הִיָּה מִבִּין מִדַּעַתוֹ דְּלֵא יִתְכֵּן הַדְּבָר כָּלֵל אֲשֶׁר הֵזֵן וּמִפְּרִינֵס יִתְבָּרֵךְ יַחְפֹּץ אֲשֶׁר פִּרְנִסְתּוֹ תִּהְיֶה עַל יְדֵי אֲמִצְעוֹת דְּבָר הָאֲסוּר. דְּהוּא בְּעֲצָמוֹ יוֹדֵעַ דְּכֻתִּיב¹⁰ "לֹא תִגְבְּנוּ" - דְּהִגְבָּנָה, כָּלֵל אֲפֵן שֶׁתִּהְיֶה, אִם גִּבְנָה בְּפַעֲלָא מִמֶּשׁ אוֹ גַּם גִּבְנֵת דַּעַת, אֲסוּרָה הִיא עַל פִּי הַתּוֹרָה וְהוּא "תוֹעֲבַת הוֹי' אֲשֶׁר שְׁנָא"¹¹.

עבודה נוספת בגלות: הודאה, ביטול

וְהִנֵּה הַעֲבוּדָה הַשְּׂנִיָּה אֲשֶׁר בְּזִמְנֵי הַגְּלוּת הוּא הַעֲבוּדָה בְּהוֹדָא... דְּהוֹדָא בְּכָלֵל הוּא בְּטוּל.

השתחויה – הראש והרגל שווים; כריעה – קומת האדם עומדת והראש מורכן

אֲמֵנָם, בְּבִטוּל זֶה יֵשׁ שְׁתֵּי מִדְּרָגוֹת, וְהוּא הַהִשְׁתַּחֲוָא וְהַהוֹדָא, שֶׁהוּא עֲנִין הַהִשְׁתַּחֲוָא וְהַכְרִיעָה.

דְּהַכְרִיעָה בִּינִיָּהם הוּא:

דְּהַשְׁתַּחֲוָא הוּא בְּפִשּׁוּט יָדִים וְרַגְלִים, דְּאִזּוֹ הָרִאשׁ וְהָרַגְל הֵן שְׁוִין.

דְּהָאֲדָם בְּכָלֵל יֵשׁ בּוֹ רִאשׁ גּוּף וְרַגְל, שֶׁהֵם מִדְּרָגוֹת חִלּוּקוֹת, דְּהִגּוּף לְמַעַלָּה מִהָרַגְלִים וְהָרִאשׁ לְמַעַלָּה מִהָגּוּף... אֲמֵנָם, בְּעֵת הַהִשְׁתַּחֲוָא הָרִי הָרִאשׁ וְהָרַגְלִים בְּהִשְׁוָא גְּמוּרָה. וְכַרְיָעָה הוּא שְׁכוּרָע עַל בְּרִכּוֹ.

וְעַם הִיטוֹת שְׁמִרְפִּין רִאשׁוֹ לְאַרְץ כְּמוֹ בְּעֲנִין הַהִשְׁתַּחֲוָא, אֲבָל מִכָּל מְקוֹם הוּא נִשְׁאָר עַל עַמּוּדוֹ וְרַק בְּהִיטוֹתוֹ עַל עַמּוּדוֹ הוּא כּוֹרַע וּמִשְׁתַּחֲוֶה...

השתחויה – תפיסה פנימית של אחדות השם עד כדי ביטול מוחלט לאלוקות

דְּהַשְׁתַּחֲוָא הוּא כְּאֲשֶׁר מִבִּין וּמִשִּׁיג בְּאֲמִת עֲנִין גְּדֻלַּת הוֹי' וְאַחֲדוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ, דְּכוּלָּא קִמְיָה כְּלָא חֲשִׁיב [= שֶׁהֵכֵל לְפָנָיו כְּלָא נִחְשָׁב], וְהַכֵּל בְּטַל בְּמִצִּיאוֹת אֲצֻלּוֹ.

וּמִקִּשְׁר דַּעַתוֹ בְּזֶה בַּחֲזָק, שְׁנִקְלֵט אֲצֻלּוֹ הָעֲנִין וּמֵאִיר אֲצֻלּוֹ בְּגִלוּי.

וּמָזָה שְׁנִקְלֵט אֲצֻלּוֹ וּמֵאִיר בּוֹ בְּגִלוּי, הָרִי מִמִּילָא נַעֲשֶׂה אֲצֻלּוֹ הַבְּטוּל בְּבַחֲיִנַת פְּנִימִיּוֹת מִמֶּשׁ. שֶׁמִּתְבַּטֵּל בְּאֲמִת פְּנִימִיּוֹתוֹ כו', וּמָה שֶׁהוּא הַפֶּךְ מִבְּחִינַת אַחֲדוּת הוֹי' נִגּוּעַ לוֹ מִמֶּשׁ בְּבַחֲיִנַת פְּנִימִיּוֹת נְקוּדַת לְבָבוֹ עַד שְׁאֵתְכַפֵּיָא סִטְרָא אַחֲרָא [= שֶׁצִּד הַטּוֹמָאָה בְּקִרְבוֹ נִכְנַע] וּמִתְהַפֵּךְ כָּל הָרַע שֶׁבְּקִרְבוֹ וְאֵין רְצוֹן אַחֵר כָּלֵל כו'.

כריעה – התעסקות ויגיעה בהבנת אחדות השם, ללא הכרה פנימית

וְעֲנִין הַכְרִיעָה הוּא גַּם כֵּן מָה שֶׁמִּתְעַסֵּק בְּהַבְנַת גְּדֻלַּת הוֹי' וְאַחֲדוּתוֹ יִתְבָּרֵךְ, אֲבָל אֵינוֹ מִבִּין וְאֵינוֹ

10. קדושים יט, יא.

11. ע"פ ראה יב, לא.

מתבטל אליו על ידי ההודאה שמודה לו אשר הצדק אתו.

הביטוי להתבטלות השכלית – בעיקר בהתנהגות בפועל

והעקר הוא מה ששייך **לפעל**, לאכפיה לסטרא אחרא על כל פנים, שלא יהיו הכחות דנפש הבהמית בבחינת התפשטות כלל.

דהגם שנפש הבהמית לא נתבטל בעצם מהותו, מפל מקום לא יתפשט כלל בשום כח טבעי שבו בכל הענינים אשר לא להו' המה, ולא יהיה לו שום תאנה ורצון **בגלוי** בעניני עולם הזה כו', **וההתגלות** יהיה רק בהכחות דנפש האלקית...

עבודה עיקרית נוספת בגלות היא מידת **ההוד**: בעקבות ההסתרה האלוקית, בעת הזו אחדות השם לא מאירה בגלוי בנפשו של יהודי. ובכל זאת, הוא מתייגע ביגיעה עצומה ומתבונן באפסות המציאות ומבין ברמה השכלית העקרונית שראוי לשאוף להתייחד ולהיכלל באלוקות ולאבד את המציאות והרצונות האישיים לחלוטין. עצם התבונה הזו גורמת לו להכיר בכך שהמציאות הגשמית איננה כלי לאלוקות, ומעוררת בנפשו ביטול לאלוקות – גם אם חלקי, בעיקר במה שנוגע להתנהגות בפועל לפי רצון השם בלי להיכנע לתאוות הנפש הבהמית.

והאם בדעת צלולה עושה כן, שמבקש את הו' שיצליח לו בגנבתו, והינו שמבקש אשר באפן כזה דוקא תהיה פרנסתו?! – אין זה כי האמונה שלו הוא בתכלית ההעלם ואיננה מאירה בשכלו כלל. וכן הוא בזה המדמה בנפשו כי בעבודתו יעשה את הישות ומציאות לכלי אל האלקות.

דבאמת הישות והמציאות, בכל אפן שיהיה, הוא דבר המאוס בעיני הו'.

ולא לבד שאי אפשר בשום אפן שיהיה כלי לאלקות, הנה עוד זאת שהוא **מגיד להו'** – שהרי "אין אני והוא יכולים לדור [בעולם]"¹², ומי שהוא יש וגם הרוח הרי הוא עבודה זרה ממש כו'.

ומובן דמי שאור שכלו מאיר לו, הרי אי אפשר שיהיה מטעה בטעות גמור כזה לחשב כי הגסות והישות יהיה כלי לאלקות...

ההתבוננות גורמת ביטול חלקי

ועם היות דהתבוננות זו, הרי אין זה שלבו מתפעל בזה באמת להיות בבחינת רצוא וכליון ממש כו', וכמו כן אינו מתבטל הרע שבו בבחינת בטול ממש לאתהפכא [= שצד הטימאה בקרבו נהפך לקדושה] כו' שלא יהיה לו רצון אחר –

מכל מקום, על ידי יגיעה בהתבוננות הנ"ל כפי שיד שכלו מגעת, וההסכם שנעשה בנפשו שפך יאתה לו: להיות חפצו ורצונו להכלל בעצמותו יתברך ולהיות בבחינת רצון אחד להו' לבדו כו', שזה מתאמת אצלו מאד שפך יאתה לו כו'... נעשה על כל פנים קצת בטול בנפשו.

וכמו הבטול **דהודאה**. דכאשר מודה לזולתו, דאין זה מה שמודה לו לבד, כי אם גם מה שהוא

12. סוטה ה, א.

עת לדעת

מבוסס על הספר 'עת לדעת', מאת השליח הרב אברהם שמואל בוקיעט ע"ה
מוקדש לעילוי נשמתו

תש"י

ט שבת

היה על הפסוק "ויהי בעצם היום הזה", שעליו אמר אדמו"ר הרי"צ שכאשר לומדים ומפנימים אותו אפשר להשיג שליטה על הנפש הבהמית.

תש"י

"יום הגדול והקדוש", כפי שהרבי כותב. הסתלקות אדמו"ר הרי"צ, בגיל שבעים, בשבת בבוקר.

ביום ראשון בשעה שנים עשרה וחצי אחר הצוהריים החלה הלוויה, בהשתתפות קהל אלפים, שחלקם הגיעו בטיסות מכל רחבי ארצות הברית, עד לבית העלמין בקווינס, ניו יורק.

ביום זה התחילה נשיאותו של הרבי. וכך כתוב ב"היום יום": "עטרת הנשיאות הוטלה עליו מיד לאחר הסתלקות כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ. מנחם את החסידים ומחזקם ללכת בדרך שהורה להם כ"ק אדמו"ר מוהרי"צ".

תשי"א

הרבי מקבל את הנשיאות באופן רשמי. בהתוועדות במוצאי י' שבט, מעט אחרי השעה עשר וחצי בלילה, הרבי אומר את מאמר החסידות הראשון, "באתי לגני".

במאמר מסביר הרבי את מהותו ותפקידו של דורנו, ומבאר את המאמר "באתי לגני" של אדמו"ר הרי"צ, שיצא לאור לקראת י' שבט בשנה הקודמת. מאז, ביאר הרבי מדי שנה בי' שבט פרק אחד מתוך עשרים הפרקים בהמשך המאמרים "באתי לגני" של אדמו"ר הרי"צ, ולאחר עשרים שנה התחיל שוב מחדש. המאמרים קובצו ב"ספר המאמרים באתי לגני".

תשי"ב

הרבי מייסד את הארגון "איגוד תלמידי הישיבות" (את"ה). מטרתו של הארגון לממש את דרישת רבותינו נשיאינו מאת התלמידים 'התמימים' להשפיע על הסביבה - בין תלמידי הישיבה עצמם, להשפיע אחד על השני בסיוע ללימוד ובתיקון המידות והמעשים, וגם לקרב יהודים אחרים ולחזק אותם ביראת שמיים ובקיום המצוות.

תרע"ד

י שבת

הגיע מבית הדפוס המאמר "באתי לגני", הראשון בסדרת מאמרי חסידות. זאת, על פי הוראה שמסר אדמו"ר הרי"צ לרבי מספר ימים קודם לכן, להוציא לאור קונטרס מאמרים לרגל יום השנה של סבתו של אדמו"ר הרי"צ, הרבנית רבקה.

זה היה ביום שישי בשבוע, וכשהרבי הביא את המאמר לאדמו"ר הרי"צ, הסיפור שלו היה פתוח בתחילת "פתח אליהו" שאומרים לפני מנחה של ערב שבת. הרבי הניח את הקונטרס על השולחן, ואדמו"ר הרי"צ נענע בראשו במחווה של אישור ושביעת רצון.

נפטרה הרבנית רבקה, אשת אדמו"ר מהר"ש, בגיל שמונים ואחת. לפני פטירתה קראה קריאת שמע והתפללה תפילת שמונה עשרה. נטמנה צמוד ל"אוהל" של אדמו"ר הצמח צדק ואדמו"ר מהר"ש בליובאוויטש.

בנה אדמו"ר הרש"ב שהיה באותו זמן בצרפת, ונכדה אדמו"ר הרי"צ טיפל בסידורי הלוויה והקבורה.

עד סיום אמירת הקדיש כעבור אחד עשר חודשים מפטירתה של הרבנית, למד אדמו"ר הרש"ב את כל ששת סדרי המשנה, ועד תום שנת האבלות סיים גם את כל הש"ס.

במהלך השנים הוקמו לזכרה של הרבנית רבקה מוסדות חינוך חב"ד לבנות ברחבי העולם הנושאים את השם "בית רבקה", הראשון שבהם נוסד בשכונת בורו פארק בניו יורק.

תרפ"ג

הרבי שומע בפעם הראשונה מאמר חסידות מפי אדמו"ר הרי"צ, בשבת פרשת בוא. המאמר

עת לדעת

תש"ל

"י' שבט הגדול", כך מכנים אותו החסידים. י' שבט חל באותה שנה בשבת, ובערב שבת לאחר חצות היום נערכה התוועדות מיוחדת, לרגל סיום כתיבת ספר התורה לקבלת פני משיח צדקנו, בהשתתפות הרבי. התרגשות עצומה שררה אז בקרב החסידים. בפעם הראשונה מועברים דבריו של הרבי בהתוועדות בשידור חי לכל רחבי העולם.

תשמ"ג

הרבי מבקש להנהיג בכל בתי הספר, מדי יום בפתיחת הלימודים, "רגע של שתיקה", שיוקדש להתבוננות בנוכחותו של הקדוש ברוך הוא והשגחתו. הרבי הציע שהילדים יחתמו על עצומה שתופנה למנהיגי האומה האמריקנית ותדגיש את נחיצות הדבר.

תש"נ

הרבי חילק ספר תניא במהדורה מוגדלת, בצירוף שטר של דולר לתת לצדקה. על שער התניא מופיע הכיתוב: "י"ד שבט תש"נ - ארבעים שנה לנשיאות כ"ק אדמו"ר שליט"א".

תנש"א

הרבי חילק, גם לנשים וילדים, את הקונטרס "מאמר ברוך שעשה ניסים תרס"ד" של אדמו"ר הרש"ב, בצירוף שני דולרים לתת לצדקה.

תשנ"ב

הרבי חילק לציבור, כולל לנשים וילדים, כשבעת אלפים עותקים של "קונטרס מאמרים - תרפ"ב", שהכיל כמה מאמרי חסידות שאדמו"ר הריי"צ אמר שבעים שנה קודם לכן ומעולם לא ראו אור, בצירוף שני דולרים לתת לצדקה. המאמרים הגיעו זמן מה לפני כן למערכת ההוצאה לאור של קה"ת, והרבי הורה להדפיס אותם בקונטרס מיוחד.

יא שבט

תש"ב

נקנתה חלקת חב"ד בבית העלמין מונטיפיורי בקווינס, ניו יורק. הרבנית שטערנא שרה, אשת אדמו"ר הרש"ב, שנפטרה כעבור שלושה ימים, הייתה הראשונה שנקברה בחלקה זו.

תשל"ו

הרבי שולח את הקבוצה הראשונה של השלוחים לארץ הקודש, בהם אברכים צעירים נשואים וגם בחורים, לירושלים ולצפת.

לפני צאתם העניק הרבי לכל אחד מהם את כרך יא של "לקוטי שיחות" שיצא אז לאור, כשהעותקים הובאו בדחיפות מבית הדפוס עוד לפני שהספיקו לכוון אותם. ולכל אחת מנשות השלוחים העניק הרבי סידור תהילת השם.

יג שבט

תש"ב

נפטרה הרבנית שטערנא שרה, אשת אדמו"ר הרש"ב, בשבת בבוקר, בהיותה בת שמונים ושלוש. לפני התפילה אמרה הרבנית: "היום שבת שירה, והתפילה צריכה להיות אחרת". באמצע התפילה, כשהגיעה ל"נשמת כל חי", השיבה את נשמתה אל האלוקים, כשסידור התפילה בידה.

בנה, אדמו"ר הריי"צ, שהה באותה עת בשיקגו, והלוויה התעכבה עד ששב לניו יורק, ביום שני ט"ו בשבט.

הרבנית נטמנה בסמוך ל"אוהל" הקדוש, בחלקת חב"ד בבית העלמין מונטיפיורי.

אדמו"ר הריי"צ ייסד את רשת בתי הספר "בית שרה" על שמה.

יד שבט

תקס"ח

חתונת הרבנית ברכה, בתו של אדמו"ר האמצעי, עם הרב החסיד ר' יונה מז'יטומיר. אדמו"ר הזקן, סבה של הכלה, נכח בחתונה ואמר מאמרי חסידות.

יום שישי

ט שבת

(משעווה) שידלוק עד צאת הכוכבים למוחרת.
* יש להדליק חמישה נרות בבית הכנסת, שידלקו בעת התפילות בשבת.⁶

שבת קודש פרשת בא

י שבת

מנהגי יום ההילולא שיש לקיים החל מליל שבת ועד צאת השבת:

* ללמוד פרקי משניות שמתחילים באותיות שמו של אדמו"ר הרי"צ. כדי להקל על הציבור, מוצעים כאן פרקים קלים יחסית לפי הסדר: פרק ח במסכת יומא (י), פרק ב במסכת דמאי (ו), פרק ב במסכת תענית (ס), פרק ב במסכת חלה (פ), פרק א במסכת ביכורים / לחזור על הפרק הראשון (י), פרק ט במסכת פרה (צ), פרק כב במסכת שבת (ח), ופרק ח במסכת נדרים (ק).

* נהוג ללמוד פרק אחד מעשרים הפרקים מהמשך המאמרים "באתי לגני" תש"י, לפי הסדר שנה אחר שנה, ואת המאמרים שאמר הרבי על פרק זה. בשנה זו, לומדים את פרק י"ד מההמשך ואת מאמרי "באתי לגני" תשכ"ד ותשד"מ.

* לקבוע שעה להסביר לבני המשפחה על אדמו"ר הרי"צ ועבודתו אשר עבד בה כל ימי חייו. וכן יש לשתף את הנשים והילדים בהנהגות יום ההילולא.

* לבקר בבתי כנסת ובתי מדרש באזור ולחזור פתגם או רעיון מתורתו של אדמו"ר הרי"צ, להסביר על אהבת ישראל שרחש לכולם, ולהסביר גם על תקנתו על אמירת שיעור התהלים היומי, לימוד שיעור החומש היומי עם פירוש רש"י, ובמקומות המתאימים לכך גם על שיעור התניא היומי.

* לבקר בהתכנסויות נוער ולהסביר להם, בלשונו של הרבי, "איך שחיבה יתירה נודעת להם תמיד מאת כ"ק מו"ח אדמו"ר, ואת אשר תבע מהם והתקווה והביטחון אשר בטח בהם, אשר

בשבת קודש יחול יום ההילולא של אדמו"ר הרי"צ. חלק ממנהגי יום ההילולא לא ניתן לקיים בשבת, ויש לעשות אותם היום² ולשתף במנהגים גם את הנשים והילדים:³

* כל אחד תורם לעניינים ששייכים לרבי, עבורו ועבור כל אחד מבני המשפחה.

* כל אחד כותב וקורא פ"נ ("פדיון נפש") - מכתב אישי בו מבקש החסיד מהרבי שיעורר רחמים על נפשו:

מקפידים לכתוב את הפ"נ רק אחרי טבילה במקווה.⁴

נוהגים לכתוב את הפ"נ על נייר חלק, נטול כיתוב או שורות וכדומה.

לפני הכתיבה נוטלים ידיים, וכותבים כשחגורים באבנט.

כותבים: "פ"נ, כ"ק אדמו"ר, אנא לעורר רחמים רבים עליי / עלינו [השמות המלאים - שם פרטי ושם האם] (ואם כותבים עבור אחרים, כותבים "לעורר רחמים רבים עבור" ואז כותבים את השמות⁵), ולאחר מכן מפרטים את הבקשות ברוחניות ובגשמיות.

אחר כך קוראים את הפ"נ, ובשעת הקריאה יצייר לעצמו את פניו של הרבי כאילו עומד לפניו.

אחר כך מניחים את הפ"נ בתוך אחד מספרי הרבי, ושולחים אל האוהל (בפקס: 7187234444, או בדואר אלקטרוני: ohel@ohelchabad.org).

* לפני כניסת השבת מדליקים בכל בית נר שעווה (למעשה נרות משעוות דבורים טהורה לא דולקים היטב, ומספיק להדליק נר שרובו

1. אג"ק ח"ד עמ' קמב, ספר-המנהגים עמ' 95, ובכ"מ.

2. אג"ק חלק יד עמ' שכד (נדפס גם ב'שערי הלכה ומנהג' י"ד ר"ס קמח).

3. ספר-המנהגים עמ' 85, עיי"ש בהערה.

4. ראה 'אספקלריה' נספח ל'כפר חב"ד' גיליון 1243 עמ' 20.

5. בשם המזכיר הרה"ח ר"ל ע"ה גרונר.

6. ספר-המנהגים עמ' 79.

סוף סוף ימלאו את תפקידם בהחזקת היהדות והפצת התורה בכל המרחץ החום והחיות שהם מסגולת הנוער".

סדר התפילות

יש לבחור שליח ציבור לתפילות, ונכון לחלק את התפילות בין אנ"ש כדי לזכות כמה שיותר.

אחרי תפילת ערבית יחזור אחד המתפללים בעל פה חלק מהמאמר "באתי לגני" תש"י [מודפס בספר המאמרים תש"י, עמוד 111]. ואם אין מי שיחזור בעל פה, ילמדו מבפנים.

לפני תפילת שחרית לומד כל אחד לעצמו פרק תניא. המנהג הנפוץ הוא ללמוד את סימן כז באגרת הקודש (ללא חלק הביאור על האגרת).

אחרי סיום התהלים שלאחר מוסף, שליח הציבור יאמר את סדר הקדיש דרבנן כמו האבלים: מסיים בקול את המשניות (אפשר ללמוד את המשניות לפני חזרת הש"ץ ולהגיע עד לפני הסיום)⁷, אחר כך אומר בלחש כמה שורות בתניא (המנהג הנפוץ לומר "ונפש השנית בישראל היא חלק אלוהה ממעל ממש")⁸, ואחר כך את הקדיש.

אחר כך חוזרים עוד חלק מהמאמר "באתי לגני", כמו בתפילת ערבית.

אחרי התפילה עורכים קידוש והתוועדות, ואת ההתוועדות יש לפתוח בדבר תורה מאת אדמו"ר הרי"צ⁹.

אחרי מנחה מסיימים את חזרת החלק האחרון של המאמר "באתי לגני". לאחר מכן כל אחד לומד לעצמו עוד פרק תניא, המנהג הנפוץ הוא ללמוד את הביאור על סימן כז באגרת הקודש.

קריאת התורה

כל אחד צריך להשתדל לעלות לתורה.

אם אין מספיק עליות לכל העולים, יעשו כמה מניינים לקריאה בתורה ובכל קריאה לא יוסיפו על מספר העליות הרגיל (שבעה עולים ומפטיר). אפשר לעשות את הקריאות גם לפני תפילת שחרית¹⁰.

בכל קריאה צריך שיהיו נוכחים לפחות שישה אנשים שעדיין לא שמעו את קריאת התורה

ומתכוונים לצאת ידי חובה¹¹. ומי שמאזין לקריאת התורה במקום אחד כדי להשלים מניין וכדומה, ומתכוון להיות אחד מששת השומעים בקריאה אחרת, יכוון לא לצאת ידי חובה בקריאה זו.

העולה למפטיר יהיה החשוב שבמניין, בהסכמת רוב המניין, או שייבחר בהגרלה.

יום רביעי

יד שבט

במנחה לא אומרים תחנון¹².

יום המישי

טו שבט

היום לא אומרים תחנון¹³.

אוכלים, כל אחד בביתו עם המשפחה¹⁴, פירות עץ משובחים מסוגים שונים¹⁵. אוכלים במיוחד פירות שהשתבחה בהם ארץ ישראל - ענבים, תאנים, רימונים, זיתים ותמרים¹⁶. וכן נוהגים לאכול חרובים, שכפי סיפורי חז"ל קשורים במיוחד לניסים¹⁷.

בט"ו בשבט ובמהלך הימים הבאים יש לערוך כינוסים, ובפרט כינוסים של ילדי צבאות השם לפני בר מצווה ובת מצווה¹⁸. וכן יש להוסיף באהבת ישראל ובצדקה, ולהסביר לילדים את המשמעות של מנהג אכילת הפירות בט"ו בשבט¹⁹.

סוף זמן קידוש לבנה - הלילה (בין חמישי לשישי), בשעה 03:07 לפנות בוקר.

11. קצות-השולחן סי' כה ס"ד.

12. לוח כולל חב"ד וספר המנהגים עמ' 16. השלמה לשו"ע אדמו"ר הזקן סי' קלא ס"ח.

13. ראה הערה קודמת.

14. ספר השיחות תשמ"ט ח"א עמ' 209.

15. מג"א או"ח קלא ס"ק טו. השלמה לשו"ע אדמו"ר ז"ל שם ס"ח. וראה שיחת ליל ט"ו בשבט תשל"ט סל"ח. ש"פ בשלח תש"מ סנ"ו. 'תורת מנחם - התוועדות' תשד"מ ח"ב עמ' 914.

16. ספר השיחות תנש"א ח"א עמ' 300. תשנ"ב ח"א שם. 'כפר חב"ד' גיליון 1031 עמ' 35.

17. תענית כד, סע"ב. ספר השיחות תנש"א ח"א שם.

18. 'תורת מנחם - התוועדות' תשד"מ ח"ב עמ' 892. ספר-השיחות תשמ"ח ח"א עמ' 241.

19. שם עמ' 222 ובהערות. וראה בהתוועדות תשמ"ה ח"ד עמ' 2120, תשמ"ח ח"ד עמ' 376, תנש"א ח"א עמ' 24 ועוד.

7. ספר-המנהגים עמ' 77.

8. 'מנהגי מלך' (תשנ"ו) ס"ע 32.

9. שיחת כ' מנ"א תשל"א בתחילתה.

10. עיין אג"ק ח"ג עמ' ד. וע' 'התפלה כהלכתה' פט"ז ס"ה ובהערות.

שניים מקרא ואחד תרגום

מוקדש לע"נ הרה"ת ר' מנחם מענדל הכהן ב"ר הרה"ת יהושע זעליק הכהן ע"ה
ומרת גאלדא בת הרה"ת מרדכי ירחמיאל חיים לימא ע"ה

מִן־הַשָּׂדֶה: וַחֲפֹא יָת עֵין שְׁמֶשָׁא דְאַרְעָא וְלֹא
יִכּוּל לְמַחֲזִי יָת אַרְעָא וְיִכּוּל יָת שְׁאָר שְׁזַבְתָּא
דְּאַשְׁתָּאָר לְכוּן מִן בְּרָדָא וְיִכּוּל יָת כָּל אֵילָנָא
דְּאַצְמַח לְכוּן מִן חֻקְלָא: וְיִמְלָאוּ בְתִיד וּבְתִי
כָל־עֲבָדֵיךָ וּבְתִי כָל־מִצְרִים אֲשֶׁר לֹא־רָאוּ
אֲבָתִיךָ וְאֲבֹת אֲבָתִיךָ מִיּוֹם הָיוּתָם עַל־
הָאֲדָמָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה וַיִּפֶּן וַיֵּצֵא מֵעַם פְּרָעָה:
וְיִמְלָאוּ בְתִיד וּבְתִי כָל־עֲבָדֵיךָ וּבְתִי כָל־מִצְרִים
אֲשֶׁר לֹא־רָאוּ אֲבָתִיךָ וְאֲבֹת אֲבָתִיךָ מִיּוֹם הָיוּתָם
עַל־הָאֲדָמָה עַד הַיּוֹם הַזֶּה וַיִּפֶּן וַיֵּצֵא מֵעַם פְּרָעָה:
וַיִּמְלוּן בְּתִיד וּבְתִי כָל עֲבָדֶיךָ וּבְתִי כָל מִצְרִים דִּי
לֹא חָזוּ אֲבָהֶתְךָ וְאֲבָהֶת אֲבָהֶתְךָ מִיּוֹמָא דְמַהְוִיחוּן
עַל אַרְעָא עַד יוֹמָא הַדִּין וַיִּתְּפִנִי וַיִּפְקֵם מִן קֳדָם
פְּרָעָה: וַיֹּאמְרוּ עֲבָדֵי פְרָעָה אֵלֵינוּ עַד־מָתִי
יְהִיָּה זֶה לָנוּ לְמוֹקֵשׁ שְׁלַח אֶת־הָאֲנָשִׁים וַיַּעֲבְדוּ
אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם הַטֶּרֶם תִּדְעַ כִּי אֲבָדָה
מִצְרִים: וַיֹּאמְרוּ עֲבָדֵי פְרָעָה אֵלֵינוּ עַד־מָתִי יְהִיָּה
זֶה לָנוּ לְמוֹקֵשׁ שְׁלַח אֶת־הָאֲנָשִׁים וַיַּעֲבְדוּ אֶת־
יְהוָה אֱלֹהֵיהֶם הַטֶּרֶם תִּדְעַ כִּי אֲבָדָה מִצְרִים:
וַאֲמָרוּ עֲבָדֵי פְרָעָה לֵה עַד אֲמַתִּי יְהִי דִין לָנָא
לְתַקְלָא שְׁלַח יָת גְּבָרִיא וַיִּפְלְחוּן קֳדָם זִי אֱלֹהֵהוּן
הַעַד פְּעֵן לֹא יִדְעַת אַרְי אֲבָדַת מִצְרִים: ה וַיֵּשֶׁב
אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַהֲרֹן אֶל־פְּרָעָה וַיֹּאמֶר אֲלֵהֶם
לָכוּ עַבְדוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מִי וּמִי הַחֲלָכִים:
וַיֵּשֶׁב אֶת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַהֲרֹן אֶל־פְּרָעָה וַיֹּאמֶר
אֲלֵהֶם לָכוּ עַבְדוּ אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵיכֶם מִי וּמִי
הַחֲלָכִים: וְאִתּוֹתָב יָת מֹשֶׁה וַיֵּת אַהֲרֹן לָנוּ פְרָעָה
וַאֲמַר לְהוֹן אֲזִילוּ פְלַחוּ קֳדָם זִי אֱלֹהֵכֶן מִן וּמִן
דְּאֲזִלִין: ט וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בְּנַעֲרֵינוּ וּבִזְקֵנֵינוּ גִלְדָּה
בְּבָנֵינוּ וּבְבָנוֹתֵנוּ בְּצִאֲנָנוּ וּבְבִקְרָנוּ גִלְדָּה כִּי חֲגִי־
יְהוָה לָנוּ: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה בְּנַעֲרֵינוּ וּבִזְקֵנֵינוּ גִלְדָּה
בְּבָנֵינוּ וּבְבָנוֹתֵנוּ בְּצִאֲנָנוּ וּבְבִקְרָנוּ גִלְדָּה כִּי חֲגִי־יְהוָה
לָנוּ: וַאֲמַר מֹשֶׁה בְּעוֹלָמָנָא וּבְסִבְנָא גִזִּיל בְּכִנְנָא

א וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בֹּא אֶל־פְּרָעָה כִּי־אֲנִי
הַכְּבַדְתִּי אֶת־לְבוֹ וְאֶת־לֵב עֲבָדָיו לְמַעַן שְׁתִּי
אֶתְּתִי אֵלָה בְּקִרְבוֹ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בֹּא
אֶל־פְּרָעָה כִּי־אֲנִי הַכְּבַדְתִּי אֶת־לְבוֹ וְאֶת־לֵב
עֲבָדָיו לְמַעַן שְׁתִּי אֶתְּתִי אֵלָה בְּקִרְבוֹ: וַאֲמַר יִי
לְמֹשֶׁה עוֹל לָנוּ פְרָעָה אַרְי אָנָּא יִקְרִית יָת לְבָה
וַיֵּת לָכָא דְעַבְדוּהִי בְדִיל לְשׁוֹאָה אֲתִי אֵלִין
בִּיגִיחוּן: ב וְלִמְעַן תִּסְפֹּר בְּאֲזִנִּי בְנֶךָ וּבְנֵי־בְנֶךָ אֵת
אֲשֶׁר הִתְעַלְלָתִי בְּמִצְרַיִם וְאֶת־אֶתְּתִי אֲשֶׁר־
שָׁמַתִּי בָם וַיִּדְעָתָם כִּי־אֲנִי יְהוָה: וְלִמְעַן תִּסְפֹּר
בְּאֲזִנִּי בְנֶךָ וּבְנֵי־בְנֶךָ אֵת אֲשֶׁר הִתְעַלְלָתִי בְּמִצְרַיִם
וְאֶת־אֶתְּתִי אֲשֶׁר־שָׁמַתִּי בָם וַיִּדְעָתָם כִּי־אֲנִי יְהוָה:
וּבְדִיל דְתִשְׁתַּעֲי קֳדָם בְּרַךְ וּבִרַךְ בְּרַךְ יָת נַסִּין דִּי
עַבְדִּית בְּמִצְרַיִם וַיֵּת אֶתְּתִי דִּי שׁוֹיִתִּי בְּהוֹן
וְתִדְעוּן אַרְי אָנָּא יִי: ג וַיָּבֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל־
פְּרָעָה וַיֹּאמְרוּ אֵלֵינוּ כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי
הָעִבְרִים עַד־מָתִי מֵאֲנֶת לַעֲנַת מִפְּנֵי שְׁלַח עַמִּי
וַיַּעֲבְדוּ: וַיָּבֹא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן אֶל־פְּרָעָה וַיֹּאמְרוּ
אֵלֵינוּ כֹּה־אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי הָעִבְרִים עַד־מָתִי מֵאֲנֶת
לַעֲנַת מִפְּנֵי שְׁלַח עַמִּי וַיַּעֲבְדוּ: וְאִתָּא מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן
לָנוּ פְרָעָה וַאֲמָרוּ לֵה בְדִין אָמַר יִי אֱלֹהָא
דִּיהוּדָאֵי עַד אֲמַתִּי מְסַרְב אֶת לֹאֲחַפְנָעָא מִן קֳדָמִי
שְׁלַח עַמִּי וַיִּפְלְחוּן קֳדָמִי: ד כִּי אִם־מָאֵן אִתָּה
לְשַׁלַּח אֶת־עַמִּי הִנְנִי מִבִּיא מִחַר אֲרֵבָה בְּגִבְלָךְ:
כִּי אִם־מָאֵן אִתָּה לְשַׁלַּח אֶת־עַמִּי הִנְנִי מִבִּיא מִחַר
אֲרֵבָה בְּגִבְלָךְ: אַרְי אִם סָרִיב אֶת לְשַׁלַּחָא יָת עַמִּי
הָא אָנָּא מִיָּתִי מִחַר גּוֹבָא בְּתַחוּמָךְ: ה וְכִסְפָּה
אֶת־עֵין הָאָרֶץ וְלֹא יוּכַל לְרֹאֵת אֶת־הָאָרֶץ
וְאָכַל אֶת־יִתֵּר הַפִּלְטָה הַנִּשְׁאָרָת לָכֶם מִן
הַבֶּרֶךְ וְאָכַל אֶת־פְּלִי־הָעֵץ הַצִּמָּח לָכֶם מִן־
הַשָּׂדֶה: וְכִסְפָּה אֶת־עֵין הָאָרֶץ וְלֹא יוּכַל לְרֹאֵת
אֶת־הָאָרֶץ וְאָכַל אֶת־יִתֵּר הַפִּלְטָה הַנִּשְׁאָרָת
לָכֶם מִן־הַבֶּרֶךְ וְאָכַל אֶת־פְּלִי־הָעֵץ הַצִּמָּח לָכֶם

מֵאֹד לִפְנֵי לֹא־הָיָה בֵּן אֲרֶבֶת כְּמֹהוּ וְאַחֲרָיו לֹא יִהְיֶה־בֶּן: וַיַּעַל הָאֲרֶבֶת עַל כָּל־אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיָּנַח בְּכָל גְּבוּל מִצְרַיִם בְּכָד מֵאֹד לִפְנֵי לֹא־הָיָה בֵּן אֲרֶבֶת כְּמֹהוּ וְאַחֲרָיו לֹא יִהְיֶה־בֶּן: וּסְלִיק גּוֹבָא עַל כָּל אֶרֶץ דְּמִצְרַיִם וּשְׂרָא בְּכָל תַּחֲוּם מִצְרַיִם תַּקִּיף לְחַדָּא קְדָמוּהִי לֹא הָוָה בֵּן גּוֹבָא דְכּוּתָהּ וּבִתְרוּהִי לֹא יְהִי בֶּן: ^{טו} וַיִּכֶּם אֶת־עֵין כָּל־הָאָרֶץ וְתַחֲשֹׁד הָאָרֶץ וַיֹּאכַל אֶת־כָּל־עֵשֶׂב הָאָרֶץ וְאֵת כָּל־פְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר הוֹתִיר הַבֶּרֶד וְלֹא־נוֹתַר כָּל־יֵרֶק בָּעֵץ וּבְעֵשֶׂב הַשָּׂדֶה בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם: וַיִּכֶּם אֶת־עֵין כָּל־הָאָרֶץ וְתַחֲשֹׁד הָאָרֶץ וַיֹּאכַל אֶת־כָּל־עֵשֶׂב הָאָרֶץ וְאֵת כָּל־פְּרִי הָעֵץ אֲשֶׁר הוֹתִיר הַבֶּרֶד וְלֹא־נוֹתַר כָּל־יֵרֶק בָּעֵץ וּבְעֵשֶׂב הַשָּׂדֶה בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם: וַחֲפָא יֵת עֵין שְׁמֶשׁא דְּכָל אֶרֶץ וַחֲשׁוּכַת אֶרֶץ וַאֲכַל יֵת כָּל עֶסְבָּא דְּאֶרֶץ וַיֵּת כָּל פִּירֵי אֵילָנָא דִּי אֲשָׁאר בְּרִדָּא וְלֹא אֲשָׁתָּאר כָּל יְרוֹקָא בְּאֵילָנָא וּבְעֶסְבָּא דְּחֻקְלָא בְּכָל אֶרֶץ דְּמִצְרַיִם: ^{טז} וַיִּמְהַר פְּרָעָה לִקְרֹא לְמִשָּׁה וּלְאַהֲרֹן וַיֹּאמֶר חֲטָאתִי לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְלָכֶם: וַיִּמְהַר פְּרָעָה לִקְרֹא לְמִשָּׁה וּלְאַהֲרֹן וַיֹּאמֶר חֲטָאתִי לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם וְלָכֶם: וְאוֹחִי פְרָעָה לְמַקְרִי לְמִשָּׁה וּלְאַהֲרֹן וַאֲמַר חֲבִית קָדָם יִי אֱלֹהֵיכֶם וּלְכוּן: ^{יז} וְעַתָּה שָׂא גֵא חֲטָאתִי אֵךְ הַפְּעַם וְהַעֲתִירוּ לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם וַיִּסַּר מַעֲלִי רַק אֶת־חַמּוֹת הָיָה: וְעַתָּה שָׂא גֵא חֲטָאתִי אֵךְ הַפְּעַם וְהַעֲתִירוּ לַיהוָה אֱלֹהֵיכֶם וַיִּסַּר מַעֲלִי רַק אֶת־חַמּוֹת הָיָה: וַיִּכְעַן שְׂבוּק בָּעֵין לְחוּבֵי בְרַם זְמַנָּא הָדָא וַצְלוּ קָדָם יִי אֱלֹהֵיכֶם וַיַּעֲדִי מִנִּי לְחוּד יֵת מוֹתָא הַדִּין: ^{יח} וַיֵּצֵא מֵעַם פְּרָעָה וַיַּעֲתַר אֶל־יְהוָה: וַיִּצָּא מֵעַם פְּרָעָה וַיַּעֲתַר אֶל־יְהוָה: וַיִּפְקַם מַלְּוֹת פְּרָעָה וַצְלִי קָדָם יִי: ^{יט} וַיַּחֲפֹד יְהוָה רוּחַ־יָם חֲזָק מֵאֹד וַיִּשָּׂא אֶת־הָאֲרֶבֶת וַיִּתְקַעְהוּ יָמָה סוּף לֹא נִשְׂאָר אֲרֶבֶת אֶחָד בְּכָל גְּבוּל מִצְרַיִם: וַיַּחֲפֹד יְהוָה רוּחַ־יָם חֲזָק מֵאֹד וַיִּשָּׂא אֶת־הָאֲרֶבֶת וַיִּתְקַעְהוּ יָמָה סוּף לֹא

וּבִכְנַתָּנָא בְּעִנְנָא וּבְחוּרְנָא גִזְלִי אָרִי חֲגָא קָדָם יִי לְנָא: ^י וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי בֵּן יְהוָה עִמָּכֶם כְּאֲשֶׁר אֲשַׁלַּח אֶתְכֶם וְאֶת־טַפְכֶּם רְאוּ כִּי רָעָה נִגְדַּ פְּנִיכֶם: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי בֵּן יְהוָה עִמָּכֶם כְּאֲשֶׁר אֲשַׁלַּח אֶתְכֶם וְאֶת־טַפְכֶּם רְאוּ כִּי רָעָה נִגְדַּ פְּנִיכֶם: וַאֲמַר לַהוֹן יְהִי בֵּן מִימְרָא דִּי בְּסַעֲדָכוֹן כַּד אֲשַׁלַּח יִתְכוּן וַיֵּת טַפְלָכוֹן חֲזוּ אָרִי בִישָׂא דְּאִתּוֹן סְבִירִין לְמַעַבְדַּ לְקַבֵּל אֶפִּיכוֹן לְאִסְתַּחֲרָא: ^{יא} לֹא בֵּן לָכוּ גֵא הַגְּבֵרִים וְעַבְדוּ אֶת־יְהוָה כִּי אִתָּה אַתֶּם מְבַקְשִׁים וַיִּגְרַשׁ אֹתָם מֵאֵת פְּנִי פְרָעָה: לֹא בֵּן לָכוּ גֵא הַגְּבֵרִים וְעַבְדוּ אֶת־יְהוָה כִּי אִתָּה אַתֶּם מְבַקְשִׁים וַיִּגְרַשׁ אֹתָם מֵאֵת פְּנִי פְרָעָה: לֹא בֵּן אֲזִילוּ כְּעַן גְּבֵרִיא וּפְלַחוּ קָדָם יִי אָרִי יֵתָה אִתּוֹן בָּעֵין וְתִרְיָף יִתְהוֹן מִן קָדָם פְּרָעָה: ס

שְׁנֵי יב וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה נִטָּה יָדְךָ עַל־אֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאֲרֶבֶת וַיַּעַל עַל־אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיֹּאכַל אֶת־כָּל־עֵשֶׂב הָאָרֶץ אֶת כָּל־אֲשֶׁר הִשְׁאִיר הַבֶּרֶד: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה נִטָּה יָדְךָ עַל־אֶרֶץ מִצְרַיִם בְּאֲרֶבֶת וַיַּעַל עַל־אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיֹּאכַל אֶת כָּל־עֵשֶׂב הָאָרֶץ אֶת כָּל־אֲשֶׁר הִשְׁאִיר הַבֶּרֶד: וַאֲמַר יִי לְמִשָּׁה אָרִים יָדְךָ עַל אֶרֶץ דְּמִצְרַיִם וַיִּמְהַר גּוֹבָא וַיִּסַּק עַל אֶרֶץ דְּמִצְרַיִם וַיַּכּוּל יֵת כָּל עֶסְבָּא דְּאֶרֶץ יֵת כָּל דִּי אֲשָׁאר בְּרִדָּא: ^{יג} וַיִּט מִשָּׁה אֶת־מִטָּהּ עַל־אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיְהוָה נָתַג רוּחַ קָדָם בְּאֶרֶץ כָּל־הַיָּמִים הַהוּא וְכָל־הַלַּיְלָה הַבֶּקֶר הָיָה רוּחַ הַקָּדָם נִשָּׂא אֶת־הָאֲרֶבֶת: וַיִּט מִשָּׁה אֶת־מִטָּהּ עַל־אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיְהוָה נָתַג רוּחַ־קָדָם בְּאֶרֶץ כָּל־הַיָּמִים הַהוּא וְכָל־הַלַּיְלָה הַבֶּקֶר הָיָה רוּחַ הַקָּדָם נִשָּׂא אֶת־הָאֲרֶבֶת: וְאָרִים מִשָּׁה יֵת חֲטָה עַל אֶרֶץ דְּמִצְרַיִם וַיִּי דַּבֵּר רוּחַ קְדוּמָא בְּאֶרֶץ כָּל יוֹמָא הַהוּא וְכָל לַיְלָא צַפְרָא הָוָה וְרוּחַ קְדוּמָא נָטַל יֵת גּוֹבָא: ^{יד} וַיַּעַל הָאֲרֶבֶת עַל כָּל־אֶרֶץ מִצְרַיִם וַיָּנַח בְּכָל גְּבוּל מִצְרַיִם בְּכָד

נִשְׁאָר אַרְבֵּה אֶחָד בְּכָל גָּבֹל מִצְרַיִם: וַחֲפֹץ יְיָ
 רוּחָא מַעֲרָבָא תַּקִּיף לְחָדָא וַיִּטֵּל יָת גּוֹבָא וַיִּרְמֵהּ
 לַיִּמָּא דְסוּף לֹא אֶשְׁתָּאֵר גּוֹבָא חַד בְּכָל תַּחֲוּם
 מִצְרַיִם: כ' וַיַּחֲזֹק יְהוָה אֶת־לֵב פְּרָעָה וְלֹא שָׁלַח
 אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַיַּחֲזֹק יְהוָה אֶת־לֵב פְּרָעָה וְלֹא
 שָׁלַח אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: וַאֲתַקֵּף יְיָ יָת לְבָא דְפְרָעָה
 וְלֹא שָׁלַח יָת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל: פ' כ"א וַיֹּאמֶר יְהוָה
 אֶל־מֹשֶׁה נִמָּה יִדְדְךָ עַל־הַשָּׁמַיִם וַיְהִי חֲשָׁד
 עַל־אַרְצָן מִצְרַיִם וַיִּמַּשׁ חֲשָׁד: וַיֹּאמֶר יְהוָה
 אֶל־מֹשֶׁה נִמָּה יִדְדְךָ עַל־הַשָּׁמַיִם וַיְהִי חֲשָׁד עַל־
 אַרְצָן מִצְרַיִם וַיִּמַּשׁ חֲשָׁד: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה אָרִים
 יִדְדְךָ עַל צִית שְׁמִיָּא וַיְהִי חֲשׂוּכָא עַל אֶרְעָא
 דְּמִצְרַיִם בְּתַר דִּיעָדִי קָבַל לִילִיָּא: כ"ב וַיֵּט מֹשֶׁה
 אֶת־יָדוֹ עַל־הַשָּׁמַיִם וַיְהִי חֲשָׁד־אֶפְלָה בְּכָל־
 אֶרְצָן מִצְרַיִם שְׁלֹשֶׁת יָמִים: וַיֵּט מֹשֶׁה אֶת־יָדוֹ
 עַל־הַשָּׁמַיִם וַיְהִי חֲשָׁד־אֶפְלָה בְּכָל־אַרְצָן מִצְרַיִם
 שְׁלֹשֶׁת יָמִים: וַאֲרִים מֹשֶׁה יָת יְדָה עַל צִית שְׁמִיָּא
 וַהֲוֵה חֲשׂוֹף קָבַל בְּכָל אֶרְעָא דְּמִצְרַיִם תִּלְתָּא
 יוֹמִין: כ"ג לֹא־רָאוּ אִישׁ אֶת־אֲחִיו וְלֹא־קָמוּ אִישׁ
 מִתַּחְתּוֹ שְׁלֹשֶׁת יָמִים וְלִכְל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל הָיָה
 אֹר בְּמוֹשְׁבֵּתָם: לֹא־רָאוּ אִישׁ אֶת־אֲחִיו וְלֹא־
 קָמוּ אִישׁ מִתַּחְתּוֹ שְׁלֹשֶׁת יָמִים וְלִכְל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
 הָיָה אֹר בְּמוֹשְׁבֵּתָם: לֹא חָזוּ אִנְשׁ יָת אַחֻהּ וְלֹא
 קָמוּ אִנְשׁ מִתַּחְתּוֹתָהּ תִּלְתָּא יוֹמִין וְלִכְל בְּנֵי
 יִשְׂרָאֵל הָיָה נְהוּרָא בְּמוֹתְבִנְהוֹן:

שְׁלִישִׁי כ"ד וַיִּקְרָא פְּרָעָה אֶל־מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר לְכוּ עִבְדוּ
 אֶת־יְהוָה רַק צֹאנְכֶם וּבָקָרְכֶם יֵצֵג גַּם־מִפְּכֶם
 יִלְךְ עִמָּכֶם: וַיִּקְרָא פְּרָעָה אֶל־מֹשֶׁה וַיֹּאמֶר לְכוּ
 עִבְדוּ אֶת־יְהוָה רַק צֹאנְכֶם וּבָקָרְכֶם יֵצֵג גַּם־מִפְּכֶם
 יִלְךְ עִמָּכֶם: וַיִּקְרָא פְּרָעָה לְמֹשֶׁה וַאֲמַר אֲזִילוּ פִלְחוּ
 קָדָם יְיָ לַחֹד עֲנֹכוֹן וְתוֹרְכוֹן שְׁבוּקוֹ אֶף טַפְלִכוֹן
 זִיל עֲמֹכוֹן: כ"ה וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה גַם־אַתָּה תִּתֵּן
 בְּיָדֵנוּ זִבְחִים וְעֹלֹת וְעִשְׂיָנוּ לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ:
 וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה גַם־אַתָּה תִּתֵּן בְּיָדֵנוּ זִבְחִים וְעֹלֹת

וְעִשְׂיָנוּ לַיהוָה אֱלֹהֵינוּ: וַאֲמַר מֹשֶׁה אֶף אַתָּ תִּמְסַר
 בְּיָדֵנָא נַכְסֵת קַדְשִׁין וְעַלְוֹן וְנַעֲבֹד קָדָם יְיָ אֱלֹהֵנָא:
 כ"ו וְגַם־מִקְנֵנוּ יִלְךְ עִמָּנוּ לֹא תִשְׁאָר פְּרָסָה בִּי
 מִמָּוֶנוּ נִקָּח לַעֲבֹד אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאִנְחֵנוּ
 לֹא־נִדְעַ מַה־נַּעֲבֹד אֶת־יְהוָה עַד־בֹּאֵנוּ שְׁמָה:
 וְגַם־מִקְנֵנוּ יִלְךְ עִמָּנוּ לֹא תִשְׁאָר פְּרָסָה בִּי מִמָּוֶנוּ
 נִקָּח לַעֲבֹד אֶת־יְהוָה אֱלֹהֵינוּ וְאִנְחֵנוּ לֹא־נִדְעַ
 מַה־נַּעֲבֹד אֶת־יְהוָה עַד־בֹּאֵנוּ שְׁמָה: וְאֶף בְּעִירְנָא
 זִיל עֲמָנָא לֹא תִשְׁתָּאֵר מִדַּעַם אָרִי מִנָּה אִנְחָנָא
 נִסְכִּין לְמַפְלַח קָדָם יְיָ אֱלֹהֵנָא וְאִנְחָנָא לִית אִנְחָנָא
 יִדְעִין מַה נַּפְלַח קָדָם יְיָ עַד מִיתָנָא תַּפְּן: כ"ז וַיַּחֲזֹק
 יְהוָה אֶת־לֵב פְּרָעָה וְלֹא אָבָה לְשַׁלְּחָם: וַיַּחֲזֹק
 יְהוָה אֶת־לֵב פְּרָעָה וְלֹא אָבָה לְשַׁלְּחָם: וַאֲתַקֵּף
 יְיָ יָת לְבָא דְפְרָעָה וְלֹא אָבָה לְשַׁלְּחֵיהוֹן:
 כ"ח וַיֹּאמֶר־לוֹ פְּרָעָה לָךְ מַעְלֵי הַשָּׁמַיִם לָךְ אֵל־
 הַסֶּף רֵאוֹת פָּנֵי כִּי בָּיוֹם רֵאתִיךָ פָּנֵי תַּמוֹת:
 וַיֹּאמֶר־לוֹ פְּרָעָה לָךְ מַעְלֵי הַשָּׁמַיִם לָךְ אֵל־הַסֶּף
 רֵאוֹת פָּנֵי כִּי בָּיוֹם רֵאתִיךָ פָּנֵי תַּמוֹת: וַאֲמַר לָהּ
 פְּרָעָה אֲזִיל מַעְלֵי אֶסְתַּמַּר לָךְ לֹא תוֹסִיף לְמַחְזִי
 אִפִּי אָרִי בְּיוֹמָא דְתַחְזִי אִפִּי תַּמוֹת: כ"ט וַיֹּאמֶר
 מֹשֶׁה בֵּן דְּבִרְתָּ לֹא־אֶסְפָּה עוֹד רֵאוֹת פָּנִיךָ: וַיֹּאמֶר
 מֹשֶׁה בֵּן דְּבִרְתָּ לֹא־אֶסְפָּה עוֹד רֵאוֹת פָּנִיךָ: וַאֲמַר
 מֹשֶׁה יָאוֹת מַלְלִיתָא לֹא אוֹסִיף עוֹד לְמַחְזִי
 אִפִּיךָ: פ' א' וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עוֹד נִנְעַ
 אַחֲרַי אָבִיא עַל־פְּרָעָה וְעַל־מִצְרַיִם אַחֲרֵי־כֵן
 יִשְׁלַח אֶתְכֶם מוֹזָה בְּשַׁלְחוֹ בְּלָה גֵרֶשׁ יִגְרֶשׁ
 אֶתְכֶם מוֹזָה: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה עוֹד נִנְעַ
 אַחֲרַי אָבִיא עַל־פְּרָעָה וְעַל־מִצְרַיִם אַחֲרֵי־כֵן
 יִשְׁלַח אֶתְכֶם מוֹזָה בְּשַׁלְחוֹ בְּלָה גֵרֶשׁ יִגְרֶשׁ
 אֶתְכֶם מוֹזָה: וַאֲמַר יְיָ לְמֹשֶׁה עוֹד מִכְתָּשׁ חַד
 אֶתִּי עַל פְּרָעָה וְעַל מִצְרַיִם בְּתַר כֵּן יִשְׁלַח יִתְכוֹן
 מִכָּא בְּשַׁלְחוֹתָהּ גְּמִירָא תִּרְכָּא יִתְרִיךְ יִתְכוֹן מִכָּא:
 כ' דְּבִרְנָא בְּאוֹנֵי הָעָם וַיִּשְׁאָלוּ אִישׁ מֵאֵת
 רַעְהוּ וַאֲשֶׁה מֵאֵת רַעְיוֹתָהּ בְּלִי־כֶסֶף וְכָלִי זָהָב:

דְּבַר־נָא בְּאוֹנֵי הָעָם וַיִּשְׁאָלוּ אִישׁ אֶת מֵאֵת רָעוּהוּ
וְאִשָּׁה מֵאֵת רָעוּתָהּ כְּלִי־כֶסֶף וְכָל זָהָב: מִלִּיל
כַּעַן קָדָם עָמָא וּשְׁאִילוּ גִבֹר מִן חֲבֵרָה וְאֶתְתָא מִן
חֲבֵרָתָה מְנִין דְּכֶסֶף וּמְנִין דְּזָהָב: ג וַיִּתֵּן יְהוָה
אֶת־חֵן הָעָם בְּעֵינֵי מִצְרַיִם גַּם אֶת־אִישׁ מִשֵּׁה
גָּדוֹל מְאֹד בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּעֵינֵי עַבְדֵי־פַרְעֹה
וּבְעֵינֵי הָעָם: וַיִּתֵּן יְהוָה אֶת־חֵן הָעָם בְּעֵינֵי מִצְרַיִם
גַּם אֶת־אִישׁ מִשֵּׁה גָּדוֹל מְאֹד בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם בְּעֵינֵי
עַבְדֵי־פַרְעֹה וּבְעֵינֵי הָעָם: וַיַּחֲבֵב יְיָ עָמָא
לְרַחֲמֵין בְּעֵינֵי מִצְרַיִם אֲף גִבְרָא מִשֵּׁה רַב לַחֲדָא
בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם בְּעֵינֵי עַבְדֵי פַרְעֹה וּבְעֵינֵי
עָמָא: ס

וַיֹּאמֶר מִשֵּׁה כֹה אָמַר יְהוָה כְּחֻצַּת הַלַּיְלָה
אֲנִי יוֹצֵא בְּתוֹךְ מִצְרַיִם: וַיֹּאמֶר מִשֵּׁה כֹה אָמַר
יְהוָה כְּחֻצַּת הַלַּיְלָה אֲנִי יוֹצֵא בְּתוֹךְ מִצְרַיִם: וְאָמַר
מִשֵּׁה כַּדָּנָן אָמַר יְיָ כְּפִלְגֹת לִילִיא אָנָּא מִתְגַּלִּי
בְּגוֹ מִצְרַיִם: ה וּמָתַל כְּלִי־בָבֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם
מִבְּבֹר פַּרְעֹה הֵישֵׁב עַל־כִּסְאוֹ עַד בָּבֹר
הַשְּׂפָחָה אֲשֶׁר אַחֲרֵי הַרְחִים וְכָל בָּבֹר בְּהֶמָּה:
וּמָתַל כְּלִי־בָבֹר בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם מִבְּבֹר פַּרְעֹה הֵישֵׁב
עַל־כִּסְאוֹ עַד בָּבֹר הַשְּׂפָחָה אֲשֶׁר אַחֲרֵי הַרְחִים
וְכָל בָּבֹר בְּהֶמָּה: וַיָּמוּת כָּל בּוֹכְרָא בְּאַרְעָא
דְּמִצְרַיִם מִבּוֹכְרָא דְּפַרְעֹה דְּעָתִיד לְמִתֵּב עַל כְּרִסִּי
מִלְכוּתָהּ עַד בּוֹכְרָא דְּאַמְתָּא דִּי בְּתַר רִיחְיָא וְכָל
בּוֹכְרָא דְּבַעֲיָנָא: וַהֲיִיתָה צַעֲקָה גְדֹלָה בְּכָל־
אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר כָּמֹהוּ לֹא נִהְיִיתָה וְכָמֹהוּ לֹא
תִּסְפָּה: וַהֲיִיתָה צַעֲקָה גְדֹלָה בְּכָל־אֶרֶץ מִצְרַיִם אֲשֶׁר
כָּמֹהוּ לֹא נִהְיִיתָה וְכָמֹהוּ לֹא תִּסְפָּה: וַתְּהִי צוֹחֲתָא
רַבָּא בְּכָל אֲרָעָא דְּמִצְרַיִם דְּכּוּתָהּ לֹא הָיְתָה וְדְכּוּתָהּ
לֹא תִּסְפָּה: ז וְלִכְלָל אֶת־יִשְׂרָאֵל לֹא יִתְרַץ־פֶּלֶל
לְשׁוֹן לְמֵאִישׁ וְעַד־בְּהֶמָּה לְמַעַן תִּדְּעוּן אֲשֶׁר
יַפְלֶה יְהוָה בֵּין מִצְרַיִם וּבֵין יִשְׂרָאֵל: וְלִכְלָל אֶת־יִשְׂרָאֵל
לֹא יִתְרַץ־פֶּלֶל לְשׁוֹן לְמֵאִישׁ וְעַד־בְּהֶמָּה
לְמַעַן תִּדְּעוּן אֲשֶׁר יַפְלֶה יְהוָה בֵּין מִצְרַיִם וּבֵין

יִשְׂרָאֵל: וְלִכְלָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לֹא יִנְזֹק כְּלָבָא לִישְׁנָה
לְמִנְבַּח לְמֵאנְשָׁא וְעַד בְּעִינְיָא בְּדִיל דְּתַדְעוּן
דְּכִפְרִישׁ יְיָ בֵּין מִצְרַיִם וּבֵין יִשְׂרָאֵל: ח וַיִּרְדּוּ
כְּלֵי־עַבְדֵי־יְיָ אֱלֹהֵי אֱלִי וְהַשְׁתַּחֲוִי־לִי לֵאמֹר צֵא
אַתָּה וְכָל־הָעָם אֲשֶׁר־בְּרַגְלֶיךָ וְאַחֲרֵי־כֵן אֲצֵא
וַיֵּצֵא מִעַם־פַּרְעֹה בְּחִירֵי־אָף: וַיִּרְדּוּ כְּלֵי־עַבְדֵי־יְיָ
אֱלֹהֵי אֱלִי וְהַשְׁתַּחֲוִי־לִי לֵאמֹר צֵא אַתָּה וְכָל־הָעָם
אֲשֶׁר־בְּרַגְלֶיךָ וְאַחֲרֵי־כֵן אֲצֵא וַיֵּצֵא מִעַם־פַּרְעֹה
בְּחִירֵי־אָף: וַיַּחֲתוּן כָּל עַבְדֵיךָ אֲלֵין לֹתִי וַיִּכְעֹזוּ
מִנִּי לְמִימַר פּוֹק אֶת וְכָל עָמָא דִּי עָמָד וּבְתַר כֵּן
אָפּוֹק וּנְפַק מִלּוֹת פַּרְעֹה בְּתַקּוֹף רָגְז: ט וַיֹּאמֶר
יְהוָה אֶל־מִשֵּׁה לֹא־יִשְׁמַע אֲלֵיכֶם פַּרְעֹה לְמַעַן
רְבוֹת מִזְפָּתִי בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־
מִשֵּׁה לֹא־יִשְׁמַע אֲלֵיכֶם פַּרְעֹה לְמַעַן רְבוֹת מִזְפָּתִי
בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם: וְאָמַר יְיָ לְמִשֵּׁה לֹא יִקְבַּל מִנְכּוֹן
פַּרְעֹה בְּדִיל לְאַסְגָּאָה מִזְפָּתִי בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם:
וּמִשֵּׁה וְאַהֲרֹן עָשׂוּ אֶת־כָּל־הַמּוֹפְתִים הָאֵלֶּה
לִפְנֵי פַרְעֹה וַיַּחֲזֹק יְהוָה אֶת־לֵב פַּרְעֹה וְלֹא־
שָׁלַח אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ: וּמִשֵּׁה וְאַהֲרֹן עָשׂוּ
אֶת־כָּל־הַמּוֹפְתִים הָאֵלֶּה לִפְנֵי פַרְעֹה וַיַּחֲזֹק יְהוָה
אֶת־לֵב פַּרְעֹה וְלֹא־שָׁלַח אֶת־בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ:
וּמִשֵּׁה וְאַהֲרֹן עָבְדוּ יְיָ כָּל מוֹפְתֵי־הָאֱלֹהִין קָדָם
פַּרְעֹה וְאַתְקִיף יְיָ יְיָ לֵב פַּרְעֹה וְלֹא שָׁלַח יְיָ
בְנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ: ט וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מִשֵּׁה
וְאַל־אַהֲרֹן בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם לֵאמֹר: וַיֹּאמֶר יְהוָה
אֶל־מִשֵּׁה וְאַל־אַהֲרֹן בְּאֶרֶץ מִצְרַיִם לֵאמֹר: וַיֹּאמֶר יְיָ
לְמִשֵּׁה וְלְאַהֲרֹן בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם לְמִימַר:
כ הַחֲדָשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ חֲדָשִׁים רֹאשׁוֹן הוּא
לָכֶם לְחֲדָשֵׁי הַשָּׁנָה: הַחֲדָשׁ הַזֶּה לָכֶם רֹאשׁ
חֲדָשִׁים רֹאשׁוֹן הוּא לָכֶם לְחֲדָשֵׁי הַשָּׁנָה: י וַיַּחֲזֵק
הַדִּין לְכוֹן רִישׁ יִרְמִיָּהּ קְדָמָא הוּא לְכוֹן לִירְמִיָּהּ
שְׂתָא: ג דִּבְרוּ אֶל־כָּל־עַדְתַּת יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר
בְּעָשׂוֹר לְחֲדָשׁ הַזֶּה וַיִּקְחוּ לָהֶם אִישׁ שָׂה לְבֵית־
אָבֶת שָׂה לְבֵית־: דִּבְרוּ אֶל־כָּל־עַדְתַּת יִשְׂרָאֵל לֵאמֹר

בַּעֲשֹׂר לַחֹדֶשׁ הָיָה וַיִּקְחוּ לָהֶם אִישׁ שָׂה לְבֵית־אֲבֹתָהּ
שָׂה לְבֵית: מִלִּילָיו עִם כָּל כְּנִשְׁתָּא דִישְׂרָאֵל לְמִימַר
בְּעֶסְרָא לִירְחָא הָדִין וַיִּסְבֹּן לַהֲוֹן גְּבַר אֲמֹר לְבֵית
אָבָא אֲמֹר לְבֵיתָא: ד וְאִם־יִמְעֹט הַבֵּית מַהֲוֹת
מִשָּׂה וְלִקַּח הוּא וּשְׂכָנֹו הַקָּרֵב אֶל־בֵּיתֹו בְּמִכְסַּת
נִפְשֹׁת אִישׁ לִפִּי אֲכָלוּ תְּכַסּוּ עַל־הַשָּׂה: וְאִם־
יִמְעֹט הַבֵּית מַהֲוֹת מִשָּׂה וְלִקַּח הוּא וּשְׂכָנֹו הַקָּרֵב
אֶל־בֵּיתֹו בְּמִכְסַּת נִפְשֹׁת אִישׁ לִפִּי אֲכָלוּ תְּכַסּוּ
עַל־הַשָּׂה: וְאִם יִזְעִיר בֵּיתָא מִלְּאֲתִמְנָאָה עַל
אֲמָרָא וַיִּסָּב הוּא וְשִׁכְבָּהּ דְּקָרִיב לְבֵיתָהּ בְּמִנְיָן
נִפְשֹׁתָא גְבַר לְפֻּם מִיכְלָה תִתְּמַנֹּון עַל אֲמָרָא:
ה שָׂה תְּמִים זָכָר בִּין־שְׁנָה יִהְיֶה לָכֶם מִן־
הַכְּבָשִׁים וּמִן־הָעֻזִּים תִּקְחוּ: שָׂה תְּמִים זָכָר
בִּין־שְׁנָה יִהְיֶה לָכֶם מִן־הַכְּבָשִׁים וּמִן־הָעֻזִּים תִּקְחוּ:
אֲמֹר שְׁלִים דְּכָר בַּר שְׁתֵּה יְהִי לְכוֹן מִן אֲמָרְיָא וּמִן
עֻזְיָא תִסְבֹּן: ו וְהָיָה לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת עַד
אַרְבַּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הָיָה וְשִׁחְטוּ אֹתֹו כָּל
קָהַל עַדְת־יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעֲרָבִים: וְהָיָה לָכֶם
לְמִשְׁמֶרֶת עַד אַרְבַּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הָיָה
וְשִׁחְטוּ אֹתֹו כָּל קָהַל עַדְת־יִשְׂרָאֵל בֵּין הָעֲרָבִים:
וְהָיָה לְכוֹן לְמִטְרָא עַד אַרְבַּעָא עֶסְרָא יוֹמָא לִירְחָא
הָדִין וַיִּפְסֹון יְתָה כָּל קָהַל כְּנִשְׁתָּא דִישְׂרָאֵל בֵּין
שְׁמִשְׂיָא: ו וְלִקְחוּ מִן־הָדָם וְנָתְנוּ עַל־שְׁתֵּי
הַמְּזוּזֹת וְעַל־הַמִּשְׁקוֹף עַל הַבָּתִּים אֲשֶׁר־יֹאכְלוּ
אֹתֹו בָּהֶם: וְלִקְחוּ מִן־הָדָם וְנָתְנוּ עַל־שְׁתֵּי
הַמְּזוּזֹת וְעַל־הַמִּשְׁקוֹף עַל הַבָּתִּים אֲשֶׁר־יֹאכְלוּ
אֹתֹו בָּהֶם: וַיִּסְבֹּן מִן דְּמָא וַיִּתְּנֹון עַל תְּרִין סִפֵּיָא
וְעַל שְׁקָפָא עַל בִּתְיָא דִיכְלוֹן יְתָה בְּהוֹן: ה וְאֲכָלוּ
אֶת־הַבָּשָׂר בְּלִילָה הָיָה צִלְיָאֵשׁ וּמִצּוֹת עַל־
מִרְרִים יֹאכְלֻהוּ: וְאֲכָלוּ אֶת־הַבָּשָׂר בְּלִילָה הָיָה
צִלְיָאֵשׁ וּמִצּוֹת עַל־מִרְרִים יֹאכְלֻהוּ: וַיִּכְלוֹן יְתָה
בִּסְרָא בְּלִילָא הָהוּא טָוִי נֹור וּפִשְׁתִּיר עַל מִרְרִין
יִכְלֹוּ: ט אֶל־תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ זָא וּבָשָׂל מִבָּשָׂל
בְּמִים כִּי אִם־צִלְיָאֵשׁ רֹאשׁוֹ עַל־כְּרַעְיוֹ וְעַל־

קִרְבּוֹ: אֶל־תֹּאכְלוּ מִמֶּנּוּ זָא וּבָשָׂל מִבָּשָׂל בְּמִים
כִּי אִם־צִלְיָאֵשׁ רֹאשׁוֹ עַל־כְּרַעְיוֹ וְעַל־קִרְבּוֹ: לֹא
תִיכְלוֹן מִנָּה בַּד חַי וְאִף לֹא בָשָׂל מִבָּשָׂל בְּמִיָּא
אַלְהֵן טָוִי נֹור רִישָׁה עַל כְּרַעְוֵהִי וְעַל גִּוְהָ:
וְלֹא־תֹתִירוּ מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר וְהַנְתֵּר מִמֶּנּוּ
עַד־בֹּקֶר בָּאֵשׁ תִּשְׂרְפוּ: וְלֹא־תֹתִירוּ מִמֶּנּוּ עַד־
בֹּקֶר וְהַנְתֵּר מִמֶּנּוּ עַד־בֹּקֶר בָּאֵשׁ תִּשְׂרְפוּ: וְלֹא
תִשְׁאַרְוֹן מִנָּה עַד צִפְרָא וַיִּדְשָׁתָּאֵר מִנָּה עַד צִפְרָא
בְּנוֹרָא תֹקְדוֹן: י וְכִכָּה תֹאכְלוּ אֹתֹו מִתְּנִיכֶם
חֲגָרִים גַּעְלִיכֶם בְּרַגְלִיכֶם וּמִקְלָכֶם בְּיַדְכֶם
וְאֲכַלְתֶּם אֹתֹו בַּחֲפֹזֹון פֶּסַח הוּא לִיהוּה: וְכִכָּה
תֹאכְלוּ אֹתֹו מִתְּנִיכֶם חֲגָרִים גַּעְלִיכֶם בְּרַגְלִיכֶם
וּמִקְלָכֶם בְּיַדְכֶם וְאֲכַלְתֶּם אֹתֹו בַּחֲפֹזֹון פֶּסַח הוּא
לִיהוּה: וְכִדִּין תִּיכְלוֹן יְתָה חֲרָצִיכוֹן יְהוֹן אֲסִירִין
מִסְגִּיכוֹן בְּרַגְלִיכוֹן וְחֲטִרִיכוֹן בְּיַדִּיכוֹן וְתִיכְלוֹן
יְתָה בְּבִהִילוֹ פֶּסַחָא הוּא קָדָם יי: י וְעִבְרַתִּי
בְּאַרְצ־מִצְרַיִם בְּלִילָה הָיָה וְהַפִּיתִי כָּל־בְּכוֹר
בְּאַרְצ־מִצְרַיִם מֵאֲדָם וְעַד־בְּהֵמָה וּבְכָל־אַלְהֵי
מִצְרַיִם אֲעִשֶׂה שְׁפָטִים אֲנִי יְהוּה: וְעִבְרַתִּי
בְּאַרְצ־מִצְרַיִם בְּלִילָה הָיָה וְהַפִּיתִי כָּל־בְּכוֹר
בְּאַרְצ־מִצְרַיִם מֵאֲדָם וְעַד־בְּהֵמָה וּבְכָל־אַלְהֵי
מִצְרַיִם אֲעִשֶׂה שְׁפָטִים אֲנִי יְהוּה: וְאֶתְגַּלִּיתִי בְּאַרְעָא
דְּמִצְרַיִם בְּלִילָא הָדִין וְאַקְטוּל כָּל בּוֹכְרָא בְּאַרְעָא
דְּמִצְרַיִם מֵאַנְשָׁא וְעַד בְּעִירָא וּבְכָל טַעוֹת מִצְרַיִם
אֲעַבֵּד דִּינִין אָנָּא יי: י וְהָיָה הָדָם לָכֶם לָאֵת עַל
הַבָּתִּים אֲשֶׁר אַתֶּם שָׁם וְרֹאיתִי אֶת־הָדָם
וּפִסַּחְתִּי עֲלֵכֶם וְלֹא־יִהְיֶה בְּכֶם גִּגָּה לְמִשְׁחִית
בְּהַכְּתִי בְּאַרְצ־מִצְרַיִם: וְהָיָה הָדָם לָכֶם לָאֵת עַל
הַבָּתִּים אֲשֶׁר אַתֶּם שָׁם וְרֹאיתִי אֶת־הָדָם וּפִסַּחְתִּי
עֲלֵכֶם וְלֹא־יִהְיֶה בְּכֶם גִּגָּה לְמִשְׁחִית בְּהַכְּתִי בְּאַרְצ־
מִצְרַיִם: וְהָיָה דְּמָא לְכוֹן לָאֵת עַל בִּתְיָא דִי אַתְּוֹן
תִּמְן וְאַחְזִי יְתָה דְּמָא וְאַיְחוּס עֲלִיכוֹן וְלֹא יְהִי כְכוֹן
מוֹתָא לְחַבְלָא בְּמִקְטְלִי בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם: י וְהָיָה
הַיּוֹם הָיָה לָכֶם לְזִכְרוֹן וְחִנָּתֶם אֹתֹו חֲג־לִיהוּה

לְדֹרֹתֵיכֶם חֶקֶת עוֹלָם תִּחְגְּלוּ: וְהָיָה הַיּוֹם הַזֶּה
לָכֶם לְזִכְרוֹן וְחֻגְתֶּם אֹתוֹ חֵג לַיהוָה לְדֹרֹתֵיכֶם חֶקֶת
עוֹלָם תִּחְגְּלוּ: וַיְהִי יוֹמָא הַדִּין לְכוֹן לְדוֹכְרָנָא
וּתְחַגְּלוּ יְתֵה חֲגָא קְדָם יְיָ לְדִרְיֹכּוֹן קָיִם עַל־מִן
תִּחְגְּלוּ: טו שְׁבַעַת יָמִים מִצּוֹת תֹּאכְלוּ אֶד בְּיוֹם
הָרֵאשׁוֹן תִּשְׁבְּתוּ שְׁאֵר מִבְּתֵיכֶם כִּי א פֶּל־אֲכַל
חֲמִין וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מִיִּשְׂרָאֵל מִיוֹם
הָרֵאשׁוֹן עַד־יוֹם הַשְּׁבַעִי: שְׁבַעַת יָמִים מִצּוֹת
תֹּאכְלוּ אֶד בְּיוֹם הָרֵאשׁוֹן תִּשְׁבְּתוּ שְׁאֵר מִבְּתֵיכֶם
כִּי א פֶּל־אֲכַל חֲמִין וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מִיִּשְׂרָאֵל
מִיוֹם הָרֵאשׁוֹן עַד־יוֹם הַשְּׁבַעִי: שְׁבַעַת יוֹמִין פִּטְר
תִּכְלֹן בְּרִם בְּיוֹמָא קְדָמָה תִּבְטְלוֹן חֲמִיע
מִבְּתֵיכֶם אֲרִי כָל דִּיכּוֹל חֲמִיע וְיִשְׁתַּצִּי אֲנָשָׁא
הַהוּא מִיִּשְׂרָאֵל מִיוֹמָא קְדָמָה עַד יוֹמָא
שְׁבִיעָא: טז וּבְיוֹם הָרֵאשׁוֹן מִקְרֵא־קֹדֶשׁ וּבְיוֹם
הַשְּׁבִיעִי מִקְרֵא־קֹדֶשׁ יְהִי לָכֶם פֶּל־מְלָאכָה
לֹא־יַעֲשֶׂה בָהֶם אֶד אִשְׁר יֹאכַל לְכָל־נֶפֶשׁ הוּא
לְבָדוּ יַעֲשֶׂה לָכֶם: וּבְיוֹם הָרֵאשׁוֹן מִקְרֵא־קֹדֶשׁ
וּבְיוֹם הַשְּׁבִיעִי מִקְרֵא־קֹדֶשׁ יְהִי לָכֶם פֶּל־מְלָאכָה
לֹא־יַעֲשֶׂה בָהֶם אֶד אִשְׁר יֹאכַל לְכָל־נֶפֶשׁ הוּא
לְבָדוּ יַעֲשֶׂה לָכֶם: וּבְיוֹמָא קְדָמָה מְעַרַע קֹדֶשׁ
וּבְיוֹמָא שְׁבִיעָא מְעַרַע קֹדֶשׁ יְהִי לְכוֹן כָּל
עֵיבִידָא לֹא יִתְעַבֵּד בַּהוֹן בְּרִם דִּי מִתְאַבֵּל לְכָל
נֶפֶשׁ הוּא בְּלִחְדוּחֵי יִתְעַבֵּד לְכוֹן: יז וְשִׁמְרֹתֶם
אֶת־הַמִּצְוֹת כִּי בַעֲצֵם הַיּוֹם הַזֶּה הוֹצֵאתִי
אֶת־עַבְדְּאֹתֵיכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְשִׁמְרֹתֶם אֶת־
הַיּוֹם הַזֶּה לְדֹרֹתֵיכֶם חֶקֶת עוֹלָם: וְשִׁמְרֹתֶם
אֶת־הַמִּצְוֹת כִּי בַעֲצֵם הַיּוֹם הַזֶּה הוֹצֵאתִי
אֶת־עַבְדְּאֹתֵיכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם וְשִׁמְרֹתֶם אֶת־
הַיּוֹם הַזֶּה לְדֹרֹתֵיכֶם חֶקֶת עוֹלָם: וּתְטַרְוִן יֵת
פִּטְרָא אֲרִי בְכָרִין יוֹמָא הַדִּין אִפִּיקִית יֵת חִילִיכּוֹן
מֵאֶרְעָא דְּמִצְרַיִם וּתְטַרְוִן יֵת יוֹמָא הַדִּין לְדִרְיֹכּוֹן
קָיִם עַל־מִן: יח בְּרֵאשׁוֹן בְּאַרְבַּעַה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ
בְּעָרֵב תֹּאכְלוּ מִצַּת עַד יוֹם הָאֶחָד וְעֵשְׂרִים

לַחֹדֶשׁ בְּעָרֵב: בְּרֵאשׁוֹן בְּאַרְבַּעַה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ
בְּעָרֵב תֹּאכְלוּ מִצַּת עַד יוֹם הָאֶחָד וְעֵשְׂרִים לַחֹדֶשׁ
בְּעָרֵב: כו בְּנִסָּן בְּאַרְבַּעַה עָסְרָא יוֹמָא לִירְחָא
בְּרִמְשָׁא תִכְלֹן פִּטְרָא עַד יוֹמָא עָסְרִין וְחַד
לִירְחָא בְּרִמְשָׁא: יט שְׁבַעַת יָמִים שְׁאֵר לֹא יִמְצָא
בְּבְתֵיכֶם כִּי א פֶּל־אֲכַל מִחֲמִצָּת וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ
הַהוּא מִיִּשְׂרָאֵל בְּגָר וּבְאֶזְרַח הָאֶרֶץ:
שְׁבַעַת יָמִים שְׁאֵר לֹא יִמְצָא בְּבְתֵיכֶם כִּי א
פֶּל־אֲכַל מִחֲמִצָּת וְנִכְרְתָה הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מִיִּשְׂרָאֵל
בְּגָר וּבְאֶזְרַח הָאֶרֶץ: שְׁבַעַת יוֹמִין חֲמִיר
לֹא יִשְׁתַּכַּח בְּבְתֵיכֶם אֲרִי כָל דִּיכּוֹל מִחֲמִצָּא
וְיִשְׁתַּצִּי אֲנָשָׁא הַהוּא מִיִּשְׂרָאֵל בְּגִיּוֹרָא
וּבִיִּצְיָא דְּאַרְעָא: כ פֶּל־מִחֲמִצָּת לֹא תֹאכְלוּ
בְּכָל מוֹשְׁבְּתֵיכֶם תֹּאכְלוּ מִצּוֹת: פֶּל־מִחֲמִצָּת לֹא
תֹאכְלוּ בְּכָל מוֹשְׁבְּתֵיכֶם תֹּאכְלוּ מִצּוֹת: כָּל
מִחֲמִצָּא לֹא תִכְלֹן בְּכָל מוֹתְבִיכּוֹן תִּכְלֹן
פִּטְרָא: פ

חֲמִישִׁי כא וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְכָל־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל וַיֹּאמֶר
אֱלֹהִים מִשְׁכּוֹ וּקְחוּ לָכֶם צֹאן לְמִשְׁפַּחְתֵּיכֶם
וְשַׁחֲטוּ הַפֶּסֶח: וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְכָל־זִקְנֵי יִשְׂרָאֵל
וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים מִשְׁכּוֹ וּקְחוּ לָכֶם צֹאן לְמִשְׁפַּחְתֵּיכֶם
וְשַׁחֲטוּ הַפֶּסֶח: וַיִּקְרָא מֹשֶׁה לְכָל סְבִי יִשְׂרָאֵל
וַיֹּאמֶר לַהוֹן אֶתְגִּידוּ וְסִיבוּ לְכוֹן (מִן בְּנֵי) עֲנָא
לְזִרְעִיתְכוֹן וְכוֹסוּ פֶסְחָא: כב וּלְקַחְתֶּם אֲגָדָת
אֲזוּב וּטְבַלְתֶּם בָּדָם אֲשֶׁר־בִּפְהָ וְהִגַּעְתֶּם אֶל־
הַמִּשְׁקוּף וְאֶל־שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת מִן־הַדָּם אֲשֶׁר בִּפְהָ
וְאֹתָם לֹא תִצְאוּ אִישׁ מִמִּתְחֵבִיתוֹ עַד־בֹּקֶר:
וּלְקַחְתֶּם אֲגָדָת אֲזוּב וּטְבַלְתֶּם בָּדָם אֲשֶׁר־בִּפְהָ
וְהִגַּעְתֶּם אֶל־הַמִּשְׁקוּף וְאֶל־שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת מִן־הַדָּם
אֲשֶׁר בִּפְהָ וְאֹתָם לֹא תִצְאוּ אִישׁ מִמִּתְחֵבִיתוֹ
עַד־בֹּקֶר: וּתְסִבּוּן אֲסֶרֶת אֲזוּבָא וּתְטַבְּלוּן בְּדָמָא
דְּבִמְנָא וְתִדּוּן לְשִׁקְפָא וְלִתְרִין סִפְיָא מִן דְּמָא
דְּבִמְנָא וְאֹתָן לֹא תִסְקִין אֲנָשׁ מִתְרַע בֵּיתָה עַד
צִפְרָא: כג וְעֵבֶר יְהוָה לִנְגֹף אֶת־מִצְרַיִם וְרָאָה

אֶת־הָדָם עַל־הַמִּשְׁקוֹף וְעַל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת וּפֶסֶח יְהוָה עַל־הַפֶּתַח וְלֹא יִתֵּן הַמִּשְׁחִית לְבֹא אֶל־בְּתִיכֶם לְנֹגֵף: וְעַכְרָ יְהוָה לְנֹגֵף אֶת־מִצְרַיִם וְרָאָה אֶת־הָדָם עַל־הַמִּשְׁקוֹף וְעַל שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת וּפֶסֶח יְהוָה עַל־הַפֶּתַח וְלֹא יִתֵּן הַמִּשְׁחִית לְבֹא אֶל־בְּתִיכֶם לְנֹגֵף: וַיִּתְּגַלֵּי יְיָ לְמַמְחֵי יֵת מִצְרַיִם וַיַּחֲזִי יֵת דְּמָא עַל שַׁקָּפָא וְעַל תְּרִין סַפֵּיָא וַיַּחֲסֵ יְיָ עַל תַּרְעָא וְלֹא יִשְׁבּוּק לַחֲבֵלָא לְמִיעַל לְבְּתִיכֹן לְמַמְחֵי: כו וַיִּשְׁמְרֵתֶם אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה לְחֻק־לֶךְ וּלְבְנֵיךָ עַד־עוֹלָם: וַיִּשְׁמְרֵתֶם אֶת־הַדְּבָר הַזֶּה לְחֻק־לֶךְ וּלְבְנֵיךָ עַד־עוֹלָם: וַתִּטְרוּן יֵת פִּתְגָמָא הַדִּין לָקִים לָךְ וּלְבְנֵיךָ עַד עָלָם: כז וְהָיָה כִּי תָבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יִתֵּן יְהוָה לָכֶם כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר וַיִּשְׁמְרֵתֶם אֶת־הָעֲבֹדָה הַזֹּאת: וְהָיָה כִּי תָבֹאוּ אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יִתֵּן יְהוָה לָכֶם כְּאֲשֶׁר דִּבֶּר וַיִּשְׁמְרֵתֶם אֶת־הָעֲבֹדָה הַזֹּאת: וַיְהִי אֲרִי תַעֲלוֹן לְאַרְעָא דִּיתֵן יְיָ לְכוֹן כְּמָא דִּי מַלִּיל וַתִּטְרוּן יֵת פִּלְחָנָא הַדִּין: כח וְהָיָה כִּי־יֵאמְרוּ אֲלֵיכֶם בְּנֵיכֶם מַה הָעֲבֹדָה הַזֹּאת לָכֶם: וְהָיָה כִּי־יֵאמְרוּ אֲלֵיכֶם בְּנֵיכֶם מַה הָעֲבֹדָה הַזֹּאת לָכֶם: וַיְהִי אֲרִי יִימְרוּן לְכוֹן בְּנִיכֹן מַה פִּלְחָנָא הַדִּין לְכוֹן: כט וְאָמַרְתֶּם זִבְח־פֶּסֶח הוּא לַיהוָה אֲשֶׁר פָּסַח עַל־בְּתִי בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם בְּנוֹגְפוֹ אֶת־מִצְרַיִם וְאֶת־בְּתִינוּ הַצִּיל וַיִּקְדַּ הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲווּ: וְאָמַרְתֶּם זִבְח־פֶּסֶח הוּא לַיהוָה אֲשֶׁר פָּסַח עַל־בְּתִי בְּנֵי־יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם בְּנוֹגְפוֹ אֶת־מִצְרַיִם וְאֶת־בְּתִינוּ הַצִּיל וַיִּקְדַּ הָעָם וַיִּשְׁתַּחֲווּ: וַתִּימְרוּן דְּבַח חֲסִי הוּא חֲסִי יְיָ דִּי חָס עַל בְּתִי בְּנֵי יִשְׂרָאֵל בְּמִצְרַיִם כַּד הָוָה מַחֵי יֵת מִצְרָאִי וַיֵּת בְּתַנָּא שׁוֹזִיב וַיַּכְרַע עֲמָא וּסְגִידוּ: כט וַיִּלְכוּ וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן בֶּן עֲשׂוֹ: לו וַיִּלְכוּ וַיַּעֲשׂוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֶת־מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן בֶּן עֲשׂוֹ: וַאֲזָלוּ וַעֲבָדוּ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּמָא דְּפָקִיד יְיָ יֵת מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן בֶּן עֲבָדוּ: ס

שִׁשִּׁי כט וַיְהִי א בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה וַיְהוָה הִכָּה כָּל־בְּכוֹר בְּאָרֶץ מִצְרַיִם מִבְּכוֹר פְּרָעָה הַיֹּשֵׁב עַל־כִּסֵּאֹ עַד בְּכוֹר הַשֹּׁכֵי אֲשֶׁר בְּבֵית הַבּוֹר וְכָל בְּכוֹר בְּהֵמָה: וַיְהִי א בַּחֲצֵי הַלַּיְלָה וַיְהוָה הִכָּה כָּל־בְּכוֹר בְּאָרֶץ מִצְרַיִם מִבְּכוֹר פְּרָעָה הַיֹּשֵׁב עַל־כִּסֵּאֹ עַד בְּכוֹר הַשֹּׁכֵי אֲשֶׁר בְּבֵית הַבּוֹר וְכָל בְּכוֹר בְּהֵמָה: וְהָוָה בְּפִלְגּוֹת לַיְלָא וַיִּי קָטַל כָּל בּוֹכְרָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם מִבּוֹכְרָא דְּפְרָעָה דְּעֵתִיד לְמַתָּב עַל כְּרִסֵּי מַלְכוּתָהּ עַד בּוֹכְרָא דְּשִׁבְנָא דִּי בְּבֵית אֲסִירֵי וְכָל בּוֹכְרָא דְּבַעֲיָרָא: לו וַיִּקְסֵם פְּרָעָה לַיְלָה הוּא וְכָל־עַבְדָּיו וְכָל־מִצְרַיִם וַתְּהִי צַעֲקָה גְדֹלָה בְּמִצְרַיִם כִּי־אֵין בֵּית אֲשֶׁר אֵין־שָׁם מוֹת: וַיִּקְסֵם פְּרָעָה לַיְלָה הוּא וְכָל־עַבְדָּיו וְכָל־מִצְרַיִם וַתְּהִי צַעֲקָה גְדֹלָה בְּמִצְרַיִם כִּי־אֵין בֵּית אֲשֶׁר אֵין־שָׁם מוֹת: וְקָם פְּרָעָה לַיְלָא הוּא וְכָל עַבְדֵּיהִי וְכָל מִצְרַיִם וְהָוָה צוֹחֲמָא רַבְתָּא בְּמִצְרַיִם אֲרִי לֵית בֵּיתָא דִּי לֵית הָוָה בַּה תַּמָּן מַתָּא: לא וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן לַיְלָה וַיֹּאמְרוּ קוֹמוּ צֵאוּ מִתּוֹךְ עַמִּי גַם־אַתֶּם גַּם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּלְכוּ עַבְדוּ אֶת־יְהוָה כְּדַבְּרֵכֶם: וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן לַיְלָה וַיֹּאמְרוּ קוֹמוּ צֵאוּ מִתּוֹךְ עַמִּי גַם־אַתֶּם גַּם־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וּלְכוּ עַבְדוּ אֶת־יְהוָה כְּדַבְּרֵכֶם: וַיִּקְרָא לְמֹשֶׁה וּלְאַהֲרֹן לַיְלָא וַאֲמַר קוֹמוּ פּוֹקּוּ מִגֹּז עַמִּי אַף אַתּוֹן אַף בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וַאֲזָלוּ פִּלְחוּ קָדָם יְיָ כְּמָא דְּהוּיִתוֹן אֲמַרִּין: לב גַּם־צֵאֲנֻכֶם גַּם־בְּקִרְכֶּם קַחוּ כְּאֲשֶׁר דִּבַּרְתֶּם וּלְכוּ וּבִרְכַתֶּם גַּם־אַתִּי: גג גַּם־צֵאֲנֻכֶם גַּם־בְּקִרְכֶּם קַחוּ כְּאֲשֶׁר דִּבַּרְתֶּם וּלְכוּ וּבִרְכַתֶּם גַּם־אַתִּי: אַף עֲנֹכּוֹן אַף תּוֹרְכוֹן דְּכָרוּ כְּמָא דִּי מַלְלָתוֹן וַאֲזָלוּ וַצִּלוּ אַף עָלֵי: לד וַתַּחֲזֹק מִצְרַיִם עַל־הָעָם לְמַהֵר לְשַׁלַּחם מִן־הָאָרֶץ כִּי אָמְרוּ פִּלְגּוּ מָתִים: וַתַּחֲזֹק מִצְרַיִם עַל־הָעָם לְמַהֵר לְשַׁלַּחם מִן־הָאָרֶץ כִּי אָמְרוּ פִּלְגּוּ מָתִים: וַתְּקִיפַת מִצְרַיִם עַל עֲמָא לְאוֹחָאָה לְשַׁלּוּחַתָּהוֹן מִן אֲרַעָא אֲרִי אָמְרוּ פִּלְגָא מִיתִין: לה וַיִּשְׂאָ הָעָם

אֶת־בְּצֻקוֹ טָרַם יַחְמִין מִשְׁאֲרֹתָם צָרַרְתָּ
בְּשִׁמְלָתָם עַל־שִׁכְמָם: וַיֵּשָׂא הָעָם אֶת־בְּצֻקוֹ
טָרַם יַחְמִין מִשְׁאֲרֹתָם צָרַרְתָּ בְּשִׁמְלָתָם עַל־
שִׁכְמָם: וַיִּטֵּל עִמָּא יֵת לִישִׁיהוֹן עַד לֹא חָמַע
מוֹתֵר אֲצוֹתָהוֹן צָרִיר בִּלְכְּשִׁיהוֹן עַל כַּתְפִּיהוֹן:
וּבְנֵי־יִשְׂרָאֵל עָשׂוּ כַּדְּבַר מֹשֶׁה וַיִּשְׁאֲלוּ
מִמִּצְרַיִם כְּלִי־כֶסֶף וְכָלִי זָהָב וּשְׁמָלֹת: וּבְנֵי־
יִשְׂרָאֵל עָשׂוּ כַּדְּבַר מֹשֶׁה וַיִּשְׁאֲלוּ מִמִּצְרַיִם כְּלִי־
כֶסֶף וְכָלִי זָהָב וּשְׁמָלֹת: וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל עָבְדוּ
כַּפֶּתֶגְמָא דְּמֹשֶׁה וַיִּשְׁאֲלוּ מִמִּצְרַיִם מִנִּין דְּכֶסֶף
וּמִנִּין דְּזָהָב וּלְבוּשִׁין: א וַיהוָה נָתַן אֶת־חֲנוּן
הָעָם בְּעֵינֵי מִצְרַיִם וַיִּשְׁאֲלוּם וַיִּנָּצְלוּ אֶת־
מִצְרַיִם: וַיהוָה נָתַן אֶת־חֲנוּן הָעָם בְּעֵינֵי מִצְרַיִם
וַיִּשְׁאֲלוּם וַיִּנָּצְלוּ אֶת־מִצְרַיִם: וַיֵּי יֵהָב יֵת עִמָּא
לְרַחֲמִין בְּעֵינֵי מִצְרַיִם וַיִּשְׁאֲלִנְהוֹן וְרוֹקִינוּ יֵת
מִצְרַיִם: פ א וַיִּסְעוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵרַעְמֶסֶם
סִכְתָּה בְּשִׁש־מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלֵי הַגִּבֹּרִים לְבָד
מִטָּף: וַיִּסְעוּ בְנֵי־יִשְׂרָאֵל מֵרַעְמֶסֶם סִכְתָּה בְּשִׁש־
מֵאוֹת אֶלֶף רַגְלֵי הַגִּבֹּרִים לְבָד מִטָּף: וַיִּטְלוּ בְנֵי
יִשְׂרָאֵל מֵרַעְמֶסֶם לְסִכּוֹת כֶּשֶׁת מָאָה אֶלְפִין
וּרְגָלַיִן גִּבֹּרָא בֵּר מִשְׁפָּלָא: ז וְגַם־עָרַב רַב
עָלָה אִתָּם וַצֹּאן וּבִקֵּר מִקְנֶה כְּבֹד מְאֹד:
וְגַם־עָרַב רַב עָלָה אִתָּם וַצֹּאן וּבִקֵּר מִקְנֶה כְּבֹד
מְאֹד: וְאֵף נוֹכְרָאִין סִגְיָאִין סְלִיקוּ עִמָּהוֹן וַעֲנָא
וְתוֹרִין בְּעִירָא סִגִּי לַחֲדָא: ח וַיֹּאֲפּוּ אֶת־הַבְּצֹק
אֲשֶׁר הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם עֲגַת מִצּוֹת כִּי לֹא חֲמִין
כִּי־גִרְשׁוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא יָכֹלוּ לְהַתְמַהֲמֶה וְגַם־
צָדָה לֹא־עָשׂוּ לָהֶם: וַיֹּאֲפּוּ אֶת־הַבְּצֹק אֲשֶׁר
הוֹצִיאוּ מִמִּצְרַיִם עֲגַת מִצּוֹת כִּי לֹא חֲמִין כִּי־גִרְשׁוּ
מִמִּצְרַיִם וְלֹא יָכֹלוּ לְהַתְמַהֲמֶה וְגַם־צָדָה לֹא־עָשׂוּ
לָהֶם: וְאֹפּוּ יֵת לִישָׂא דִּי אֶפִּיקוּ מִמִּצְרַיִם גְּרִיצָן
פִּטְרִין אָרִי לֹא חָמַע אָרִי אֶתְרֻכוּ מִמִּצְרַיִם וְלֹא
יָכִילוּ לֹא־תַעֲכָבָא וְאֵף וְדִין לֹא עָבְדוּ לַהוֹן:
מ וּמוֹשֵׁב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָשְׁבוּ בְּמִצְרַיִם

שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וָאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה: וּמוֹשֵׁב בְּנֵי
יִשְׂרָאֵל אֲשֶׁר יָשְׁבוּ בְּמִצְרַיִם שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וָאַרְבַּע
מֵאוֹת שָׁנָה: וּמוֹתָב בְּנֵי יִשְׂרָאֵל דִּי יָתִיבוּ
בְּמִצְרַיִם אַרְבַּע מָאָה וּתְלָתִין שָׁנִין: ט וַיְהִי מִקֵּץ
שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וָאַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה וַיְהִי בַּעֲצֹם
הַיּוֹם הַזֶּה יֵצְאוּ כָּל־צִבְאוֹת יְהוָה מֵאֶרֶץ
מִצְרַיִם: וַיְהִי מִקֵּץ שְׁלֹשִׁים שָׁנָה וָאַרְבַּע מֵאוֹת
שָׁנָה וַיְהִי בַּעֲצֹם הַיּוֹם הַזֶּה יֵצְאוּ כָּל־צִבְאוֹת יְהוָה
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: וְהָיָה מִסּוּף אַרְבַּע מָאָה וּתְלָתִין
שָׁנִין וְהָיָה בִּכְרוֹן יוֹמָא הַדִּין נִפְקוּ כָּל חִילָא דִּי
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם: יב לַיֵּל שְׁמֹרִים הוּא לַיהוָה
לְהוֹצִיאָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם הוּא־הַלֵּילָה הַזֶּה
לַיהוָה שְׁמֹרִים לְכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְדֹרֹתָם: יג לַיֵּל
שְׁמֹרִים הוּא לַיהוָה לְהוֹצִיאָם מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם
הוּא־הַלֵּילָה הַזֶּה לַיהוָה שְׁמֹרִים לְכָל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל
לְדֹרֹתָם: יד לַיֵּל נָטִיר הוּא קֹדֶם יֵי לֹא־פָקוּתָהוֹן
מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם הוּא לַיֵּלָא הַדִּין קֹדֶם יֵי נָטִירִין
לְכָל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לְדִרְיָהוֹן: טו מִן וַיֹּאמֶר יְהוָה
אֶל־מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן זֹאת חֻקַּת הַפֶּסַח כָּל־בֶּן־נָכָר
לֹא־יֹאכֵל בּוֹ: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה וְאַהֲרֹן זֹאת
חֻקַּת הַפֶּסַח כָּל־בֶּן־נָכָר לֹא־יֹאכֵל בּוֹ: וַאֲמַר יֵי
לְמֹשֶׁה וְלֹא־הָרֹן דָּא גִזְרִית פֶּסַחָא כָּל בֵּר יִשְׂרָאֵל
דִּישְׁתַּמַּד לֹא יָכֹול בֵּה: טז וְכָל־עֶבֶד אִישׁ מִקְנֵת־
כֶּסֶף וּמִלֵּתָה אֹתוֹ אִזּוּ יֹאכֵל בּוֹ: וְכָל־עֶבֶד אִישׁ
מִקְנֵת־כֶּסֶף וּמִלֵּתָה אֹתוֹ אִזּוּ יֹאכֵל בּוֹ: וְכָל עֶבֶד
גִּבֹּר זָבִינִי כֶּסֶף וְתַגְזֹר יָתָה כֶּכֶן יָכֹול בֵּה: טז
מִזֵּה תוֹשֵׁב וְשִׁכִּיר לֹא־יֹאכֵל בּוֹ: תוֹשֵׁב וְשִׁכִּיר
לֹא־יֹאכֵל בּוֹ: תוֹתְכָא וְאֹגִירָא לֹא יָכֹול בֵּה: טז
מִן בְּבִית אַחַד יֹאכֵל לֹא־תוֹצִיא מִן־הַבֵּית מִן־
הַבִּשְׂרָא חוּצָה וְעֵצָם לֹא תִשְׁבְּרוּ־בּוֹ: בְּבִית אַחַד
יֹאכֵל לֹא־תוֹצִיא מִן־הַבֵּית מִן־הַבִּשְׂרָא חוּצָה וְעֵצָם
לֹא תִשְׁבְּרוּ־בּוֹ: בְּחִבּוּרָא חָדָא יִתְאַכֵּל לֹא תִפִּיק
מִן בֵּיתָא מִן כֶּסֶף לְכָרָא וְגִרְמָא לֹא תִתְבְּרוּן
בֵּה: טז כָּל־עֵדֶת יִשְׂרָאֵל יַעֲשׂוּ אֹתוֹ: כָּל־עֵדֶת

יִשְׂרָאֵל יַעֲשׂוּ אֹתוֹ: כָּל כְּנֻשְׁתָּא דְיִשְׂרָאֵל יַעֲבֹדוּן יְתָה: טו וְכִי־יִגְדֹר אֶתֶּךָ גֵּר וְעָשָׂה פֶסַח לַיהוָה הַמּוֹל לוֹ כְּל־זָכָר וְאֹל יִקְרַב לַעֲשׂוֹתוֹ וְהָיָה בְּאֶזְרַח הָאָרֶץ וְכִלְעָרֶל לֹא־יֹאכֵל בּוֹ: וְכִי־יִגְדֹר אֶתֶּךָ גֵּר וְעָשָׂה פֶסַח לַיהוָה הַמּוֹל לוֹ כְּל־זָכָר וְאֹל יִקְרַב לַעֲשׂוֹתוֹ וְהָיָה בְּאֶזְרַח הָאָרֶץ וְכִלְעָרֶל לֹא־יֹאכֵל בּוֹ: וְאֲרִי יִתְגַּיֵּר עִמָּךְ גִּיּוֹדָא וְיַעֲבֹד פֶּסַחא קָדָם יי מְגִזֹר לָהּ כָּל דְּכוּרָא וּבְכֹן יִקְרַב לְמַעֲבָדָה וְהָיָה לְיִצְיָבָא דְאַרְעָא וְכָל עָרְלָא לֹא יִכּוֹל בָּהּ: מט תוֹרָה אֶחָת יִהְיֶה לְאֶזְרַח וְלִגֵּר הִגֵּר בְּתוֹכְכֶם: תוֹרָה אֶחָת יִהְיֶה לְאֶזְרַח וְלִגֵּר הִגֵּר בְּתוֹכְכֶם: אוֹרִיתָא חֲדָא יֵהֵא לְיִצְיָבָא וּלְגִיּוֹדָא דִּיתְגַּיֵּרוּן בִּינִיכוּן: נ וְיַעֲשׂוּ כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַהֲרֹן כֹּן עָשׂוּ: וְיַעֲשׂוּ כָּל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כַּאֲשֶׁר צִוָּה יְהוָה אֱת־מֹשֶׁה וְאֶת־אַהֲרֹן כֹּן עָשׂוּ: וַעֲבָדוּ כָּל בְּנֵי יִשְׂרָאֵל כְּמָא דִּי פָקִיד יי יְת מֹשֶׁה וְיֵת אֶהֱרֹן כֹּן עָבָדוּ: ס נא וְהָיָה בְּעָצֶם הַיּוֹם הַזֶּה הוֹצִיא יְהוָה אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַל־צְבָאוֹתָם: וְהָיָה בְּעָצֶם הַיּוֹם הַזֶּה הוֹצִיא יְהוָה אֶת־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ מִצְרַיִם עַל־צְבָאוֹתָם: וְהָיָה בְּכֹרֶן יוֹמָא הַדִּין אִפִּיק יי יְת בְּנֵי יִשְׂרָאֵל מֵאֶרֶץ דְּמִצְרַיִם עַל חִלְיָהוֹן: פ

שְׁבִיעִי א וְיִדְבֹר יְהוָה אֱל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וְיִדְבֹר יְהוָה אֱל־מֹשֶׁה לֵאמֹר: וּמִלִּיל יי עִם מֹשֶׁה לְמִימֶר: ד קִדְשִׁי כָּל־בְּכוֹר פֶּטֶר כָּל־רִחֻם בְּבִנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאֶדָם וּבְבִהֶמָּה לִי הוּא: קִדְשִׁי כָּל־בְּכוֹר פֶּטֶר כָּל־רִחֻם בְּבִנֵי יִשְׂרָאֵל בְּאֶדָם וּבְבִהֶמָּה לִי הוּא: אֶקְדֹּשׁ קֳדָמִי כָּל בּוֹכְרָא פֶתַח כָּל וְלֵדָא בְּכִנֵּי יִשְׂרָאֵל בְּאַנְשָׁא וּבְכַעֲרָא דִּילִי הוּא: ג וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעָם זָכוֹר אֶת־הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר יִצְאֲתֶם מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים כִּי בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיא יְהוָה אֶתְכֶם מִזֶּה וְלֹא יֹאכֵל חֶמֶץ: וַיֹּאמֶר מֹשֶׁה אֶל־הָעָם זָכוֹר אֶת־הַיּוֹם הַזֶּה אֲשֶׁר

יִצְאֲתֶם מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עַבְדִּים כִּי בְּחֹזֶק יָד הוֹצִיא יְהוָה אֶתְכֶם מִזֶּה וְלֹא יֹאכֵל חֶמֶץ: וַאֲמַר מֹשֶׁה לַעֲמָא הָווּ דְּכִירִין יְת יוֹמָא הַדִּין דִּי נִפְקַתוּן מִמִּצְרַיִם מִבֵּית עַבְדוּתָא אֲרִי בְּתִקּוּף יָדָא אִפִּיק יי יִתְכוּן מִכָּא וְלֹא יִתְאַכֵּל חֶמֶץ: ד הַיּוֹם אֲתֶם יִצְאִים בְּחֹדֶשׁ הָאֶבֶב: יוֹמָא דִּין אֲתוּן נִפְקִין בִּירְחָא דְאַבִּיבָא: ה וְהָיָה כִּי־יִבְיֹאֵךְ יְהוָה אֶל־אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְהָאֲמֹרִי וְהַחִתִּי וְהַיְבוֹסִי אֲשֶׁר נִשְׁפַּע לְאַבְתִּיךָ לָתֵת לָךְ אֶרֶץ זָבֹת חֶלֶב וּדְבָשׁ וְעַבְדָּתָא אֶת־הָעִבְרָה הַזֹּאת בְּחֹדֶשׁ הַזֶּה: וְהָיָה כִּי־יִבְיֹאֵךְ יְהוָה אֶל־אֶרֶץ הַכְּנַעֲנִי וְהַחִתִּי וְהָאֲמֹרִי וְהַחִתִּי וְהַיְבוֹסִי אֲשֶׁר נִשְׁפַּע לְאַבְתִּיךָ לָתֵת לָךְ אֶרֶץ זָבֹת חֶלֶב וּדְבָשׁ וְעַבְדָּתָא אֶת־הָעִבְרָה הַזֹּאת בְּחֹדֶשׁ הַזֶּה: וְהָיָה אֲרִי יַעֲלֹנָךְ יי לְאַרְעָא דְכְּנַעֲנָה וְחִתָּאִי וְאַמּוֹרָאִי וְחִזְיָא וּבִיכְסָאִי דִּי קָיִים לְאַבְתִּיךָ לְמַתָּן לָךְ אֶרֶץ עַבְדָּא חֶלֶב וּדְבָשׁ וְתַפְלַח יְת פְּלִחְנָא הָדָא בִּירְחָא הַדִּין: ו שְׁבַעַת יָמִים תֹּאכֵל מִצֹּאת וּבִיּוֹם הַשְּׁבִיעִי חֹג לַיהוָה: שְׁבַעַת יָמִים תֹּאכֵל מִצֹּאת וּבִיּוֹם הַשְּׁבִיעִי חֹג לַיהוָה: שְׁבַעַת יוֹמִין תִּיכּוֹל פִּטְיָא וּבִיּוֹמָא שְׁבִיעָאָה חֲגָא קָדָם יי: ז מִצֹּאת יֹאכֵל אֶת שְׁבַעַת הַיָּמִים וְלֹא־יִרְאֶה לָךְ חֶמֶץ וְלֹא־יִרְאֶה לָךְ שְׂאֹר בְּכָל־גִּבְלֶךָ: מִצֹּאת יֹאכֵל אֶת שְׁבַעַת הַיָּמִים וְלֹא־יִרְאֶה לָךְ חֶמֶץ וְלֹא־יִרְאֶה לָךְ שְׂאֹר בְּכָל־גִּבְלֶךָ: פִּטְיָא יִתְאַכֵּל יְת שְׁבַעַת יוֹמִין וְלֹא יִתְחַזִּי לָךְ חֶמֶץ וְלֹא יִתְחַזִּי לָךְ חֶמֶץ יוֹמִין וְלֹא יִתְחַזִּי לָךְ חֶמֶץ: ח וְהִגְדַּתְּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בְּעָבוֹר זֶה עָשָׂה יְהוָה לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרַיִם: וְהִגְדַּתְּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בְּעָבוֹר זֶה עָשָׂה יְהוָה לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרַיִם: ט וְהָיָה לָךְ לְאוֹת עַל־יָדְךָ וּלְזִכְרוֹן בֵּין עֵינֶיךָ לְמַעַן תִּהְיֶה תוֹרַת יְהוָה בְּפִיךָ כִּי בִּיד חֲזָקָה הוֹצֵאֲךָ יְהוָה מִמִּצְרַיִם: וְהָיָה לָךְ לְאוֹת

על־ידך ולזכרון בין עיניך למען תהיה תורת יהוה
 בפך כי ביד חזקה הוצאת יהוה ממצרים: ויהי לך
 לאת על ידך ולזכרונא בין עיניך בדיל תהי
 אוריתא דיי בפומך ארי בידא תקיפא אפקך יי
 ממצרים: ושמרת את־החקה הזאת למועדה
 מימים ימימה: ושמרת את־החקה הזאת
 למועדה מימים ימימה: ותשר ית קימא הדא
 לזמנה מזמן לזמן: פ יא והיה כִּי־באת יהוה
 אל־ארץ הפנעני כאשר נשבע לך ולאבתיך
 ונתנה לך: והיה כִּי־באת יהוה אל־ארץ הפנעני
 כאשר נשבע לך ולאבתיך ונתנה לך: ויהי ארי
 יצלנך יי לארעא דכנענאי כמא די קיים לך
 ולאבתך ויתננה לך: י והעברת כל־פטר־רחם
 ליהוה וכל־פטר א שגר בהמה אשר יהיה לך
 הזכרים ליהוה: והעברת כל־פטר־רחם ליהוה
 וכל־פטר א שגר בהמה אשר יהיה לך הזכרים
 ליהוה: ותעבר כל פתח ולדא קדם יי וכל פתח
 ולד בעינא די יהי לך דכרין תקדש קדם יי:
 י וכל־פטר חמור תפדה בשוה ואם־לא תפדה
 וערפתו וכל בכור אדם בבניך תפדה: וכל־פטר
 חמור תפדה בשוה ואם־לא תפדה וערפתו וכל
 בכור אדם בבניך תפדה: וכל פתח (בוכרא)
 דחמרא תפרוק באמרא ואם לא תפרוק ותנקפה
 וכל בוכרא דאנשא בבניך תפרוק:

מפטר י והיה כִּי־ישאלך בנך מחר לאמר מה
 זאת ואמרת אליו בחזק יד הוציאנו יהוה
 ממצרים מבית עבדים: והיה כִּי־ישאלך בנך
 מחר לאמר מה־זאת ואמרת אליו בחזק יד
 הוציאנו יהוה ממצרים מבית עבדים: ויהי ארי
 ישאלנך בנך מחר למימר מא דא ותימר לה
 בתקוף ידא אפקנא יי ממצרים מבית עבדותא:
 י והי כִּי־הקשה פרעה לשלחנך ויהרג יהוה
 כל־בכור בארץ מצרים מבכר אדם ועד־בכור
 בהמה על־פן אני זבח ליהוה כל־פטר רחם
 הזכרים וכל־בכור בני אפדה: והי כִּי־הקשה
 פרעה לשלחנך ויהרג יהוה כל־בכור בארץ מצרים
 מבכר אדם ועד־בכור בהמה על־פן אני זבח
 ליהוה כל־פטר רחם הזכרים וכל־בכור בני
 אפדה: ותה ארי אקשי פרעה לשלחונא וקטל
 יי כל בוכרא בארעא דמצרים מבוכרא דאנשא
 ועד בוכרא דבעינא על פן אנא דבח קדם יי כל
 פתח ולדא דכרין וכל בוכרא דבני אפרוק:
 י והיה לאות על־ידכא ולטוטפת בין עיניך כי
 בחזק יד הוציאנו יהוה ממצרים: והיה לאות
 על־ידכא ולטוטפת בין עיניך כי בחזק יד הוציאנו
 יהוה ממצרים: ויהי לאת על ידך ולתפלין בין
 עיניך ארי בתקוף ידא אפקנא יי ממצרים:
 ס ס ס ק"ה פסוקים, ימנ"ה סימן.

הפטרה לפרשת בא בירמיה פרק מו

מו י הדבר אשר דבר יהוה אל־ירמיה הנביא לבוא נבוכדראצר מלך בבל לחכות את־ארץ
 מצרים: י הגידו במצרים והשמיעו במגדול והשמיעו בנה ובת־פנתם אמרו התיצב והכן לך
 כִּי־אכלה חרב סביבך: י מדוע נסתף אביריך לא עמוד כי יהוה הדפו: י הרבה בושל גם־נפל
 איש אל־רעהו ויאמרו קומה א ונשבה אל־עמנו ואל־ארץ מולדתנו מפני חרב היונה: י קראו
 שם פרעה מלך־מצרים שאון העביר המועד: י חִי־אני נאם־המלך יהוה צבאות שמו כי בתבור
 בהרים ובכרמל בים יבוא: י כלי גולה עשי לך יושבת בת־מצרים כִּי־נף לשמה תהיה ונצתה
 מאין יושב: י עגלה ופ־פיה מצרים קרץ מצפון בא בא: י גם־שכריה בקרבה כעגלי מרפק
 כִּי־גם־המה הפנו נסו יחדיו לא עמדו כי יום אידם בא עליהם עת פקדתם: י כקולה כנחש ילך
 כִּי־בתיל ילכו ובקדמות באו לה פחטבי עצים: י פרתו יערה נאם־יהוה כי לא יחקר כי רבו

מֵאֲרֻכָּהּ וְאֵין לָהֶם מִסְפָּר: כִּי הִבְשִׁיעָה בְּתִמְצָרִים נִתְּנָה בְּיַד עַם-צָפוֹן: כִּי אָמַר יְהוָה צְבָאוֹת אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל הִנְנִי פּוֹקֵד אֶל־אֲמֹנ מִנָּא וְעַל־פְּרַעַה וְעַל־מִצְרַיִם וְעַל־אֱלֹהֵיהֶּ וְעַל־מַלְכֵיהֶּ וְעַל פְּרַעַה וְעַל הַבְּמֹתָיִם בּוֹ: כִּי וְנִתְּתִים בְּיַד מְבַקְשֵׁי נַפְשָׁם וּבְיַד נְבוּכַדְרֶאצַּר מֶלֶךְ־בָּבֶל וּבְיַד עַבְדּוֹ וְאַחֲרֵי־כֵן תִּשְׁכַּן קִימֵי־קָדְשָׁם נְאֻם־יְהוָה: כִּי וְאִתָּה אֶל־תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב וְאֶל־תַּחַת יִשְׂרָאֵל כִּי הִנְנִי מוֹשְׁעֶךָ מִרְחוֹק וְאַתָּה זֹרְעֶךָ מֵאֶרֶץ שָׂבִים וְשָׁב יַעֲקֹב וְשָׁקֵט וְשָׁאֲנָן וְאֵין מַחְרִיד: כִּי אִתָּה אֶל־תִּירָא עַבְדִּי יַעֲקֹב נְאֻם־יְהוָה כִּי אֵתְךָ אֲנִי בִּי אֶעֱשֶׂה כְּלָה בְּכָל־הַגּוֹיִם | אֲשֶׁר הִדְחִיתִךָ שָׁמָּה וְאַתָּה לֹא־אֶעֱשֶׂה כְּלָה וְיִסְרְתִּיךָ לְמוֹשָׁפֵט וְנָקָה לֹא אֲנַקֶּךָ:

עת לדעת

<<< המשך מעמוד 18

טו שבת

אדמו"ר הצמח צדק ואימו של אדמו"ר הרש"ב.

ת"ש

תקמ"ח

הרב הגאון החסיד רבי לוי יצחק שניאורסון, אביו של הרבי, יצא מבית הסוהר ונשלח לגלות בעיר צ'אלי בקזחסטן במסע שנמשך חמישה ימים. השלטונות ביקשו להתנכל לו, ולכן שלחו אותו לעיירה הנידחת, שהייתה ממוקמת בלב מדבר ענק עם ביצות. מזג האוויר שם היה קשה מאד, ומחלות מסוכנות התפשטו באזור. רבי לוי יצחק שהה שם למעלה מארבע שנים, עד מספר חודשים לפני פטירתו.

תשל"א

הרבי יוצא בקריאה "לכבוש את העולם על ידי לימוד התורה".

תשמ"ח

ההתוועדות האחרונה של הרבי בימות החול. מאז התוועד הרבי רק בשבתות ובחגים, אך אמר שיחות רבות בימי החול בעמידה ליד ה'סטנדר'.

נולד הגאון החסיד ר' נחמיה גינצבורג מדוברובנה, ה"דברי נחמיה". אביו, הרב הגאון ר' אברהם בירך, היה חתנו של הרב הקדוש רבי חיים אברהם, בנו של אדמו"ר הזקן.

ה"דברי נחמיה" היה תלמיד מובהק של אדמו"ר הזקן, וחברו - ומאוחר יותר חסידו - של אדמו"ר הצמח צדק, שאמר עליו כי "בכוחו לפעול חדשות (התחדשות) בתורה".

בשנת תרי"ב, ביום שבו מלאו לו שישים וארבע שנים, נפטר. במשך כל הלילה למד וענה לשאלות הלכתיות, בבוקר שמע בחדרו "ברכו" ו"קדושה" מהמניין הסמוך, ואחרי התפילה נפטר בפתאומיות.

תר"כ

אדמו"ר הצמח צדק התחיל בכתיבת ספר תורה בחדרו, לקראת לידתו של נכדו אדמו"ר הרש"ב, בעקבות חלום שחלמה הרבנית רבקה, כלתו של

לחיות עם הזמן

זמני השבוע

תאריך	עלות השחר		זמן ציצית ותפילין	זריחת החמה	סוף זמן ק"ש	חצות היום והלילה	מנחה גדולה	שקיעת החמה	צאת הכוכבים
	120 ד' לפני הזריחה	72 ד' לפני הזריחה							
ו', ט' בשבט	4.38	5.25	5.47	6.49	9.14	11.52	12.22	5.01.6	5.28
ש"ק, י' בשבט	4.38	5.25	5.47	6.49	9.14	11.52	12.22	5.02.5	5.28
א', י"א בשבט	4.37	5.25	5.47	6.48	9.14	11.52	12.22	5.03.4	5.29
ב', י"ב בשבט	4.37	5.25	5.47	6.48	9.14	11.52	12.22	5.04.3	5.30
ג', י"ג בשבט	4.37	5.24	5.46	6.47	9.14	11.53	12.23	5.05.2	5.31
ד', י"ד בשבט	4.37	5.24	5.46	6.47	9.14	11.53	12.23	5.06.2	5.32
ה', ט"ו בשבט	4.36	5.24	5.46	6.47	9.14	11.53	12.23	5.07.1	5.33
ו', ט"ז בשבט	4.36	5.24	5.45	6.46	9.14	11.53	12.23	5.08.0	5.34

הזמנים מתייחסים לאזור המרכז. באזור ההרים והעמקים יש שינויים שעשויים להגיע למספר דקות.

לוח ללימוד הרמב"ם

ט' בשבט ה'תשפ"ד – ט"ז בשבט ה'תשפ"ד

יום	יום בחודש	ג' פרקים ליום	פרק א' ליום	ספר-המצוות
ו'	ט' בשבט	הלכות מכירה פרק כח-ל.	הל' איסורי ביאה פרק יג.	מל"ת רנב.
ש"ק	י' בשבט	הלכות זכיה ומתנה. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק יד.	מ"ע רמה.
א'	י"א בשבט	פרק ד-ו.	פרק טו.	מ"ע רמה.
ב'	י"ב בשבט	פרק ז-ט.	פרק טז.	מ"ע רמה.
ג'	י"ג בשבט	פרק י-יב.	פרק יז.	מ"ע רמה.
ד'	י"ד בשבט	הלכות שננים. בפרקים אלו. פרק א-ג.	פרק יח.	מ"ע רלו.
ה'	ט"ו בשבט	פרק ד-ו.	פרק יט.	מ"ע רלו.
ו'	ט"ז בשבט	פרק ז-ט.	פרק כ.	מ"ע רלו.

זמני הדלקת הנרות

פרשת	ירושלים		תל-אביב		חיפה		באר-שבע	
	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש	הדה"נ	צה"ש
בא	16:21	17:40	16:42	17:41	16:30	17:39	16:44	17:42
בשלח - שירה	16:27	17:46	16:48	17:47	16:36	17:45	16:50	17:48

לזכות אנשי החסד הדגולים
הרה"ח ר' **אברהם משה דייטש** והרה"ח ר' **גבריאל גופין** שיחייו
ולע"נ האחים הרה"ח ר' **זלמן יודא** ור' **יוסף יצחק**,
בני הרה"ח ר' **שלום ישעי'** ע"ה **דייטש**

